

Estlands framgångsrika demokrati

Från ett kommunistiskt Sovjetunionen till en konsoliderad
liberal demokrati, hur gick det till?

LUNDS
UNIVERSITET

John Truong
22 maj 2022

Abstract

The purpose of this thesis has been to explain and investigate Estonia's democratization by studying the country to find the factors that contributed to the outcome of a democratic state. Estonia gained independence from the Soviet Union in 1992 and quickly transitioned towards a stable democratic state, and 13 years later the country joined the European Union, which proved the ultimate consolidation of democracy. How did Estonia manage to make this transition towards democracy without major difficulties while the geographical context and former states of the Soviet Union, such as Russia and Belarus, became authoritarian states? By using a case study method with a distinct theoretical framework of Larry Diamond's democratization theory, the thesis came to the result that showed that the internal factors of authoritarian divisions, authoritarian change in attitude, free values and the rise of civil society played a crucial role in democratizing Estonia from within the country itself. While the external factors of diffusion and demonstration effects, peaceful pressure, and democracy assistance also played a role in Estonia's democratization but that the external factors mainly contributed to the consolidation and strengthening of democracy rather than starting the democratization process. The conclusion of the thesis illustrates that Estonia's successful democratization and consolidation of democracy can be found and explained by the internal factors that drove the society both at the grassroots level and at the governing level towards democratic development and that the external factors had a decisive effect on strengthening and consolidating the democracy. Democracy is being challenged, even in the western world. Estonia today remains a consolidated democracy.

Nyckelord: Demokrati, Demokratisering, Estland, Sovjetunionen, Östeuropa
Antal ord: 17 089

Tack

Det har minst sagt varit spännande tid för en statsvetarstudent de senaste åren med en global pandemi följt utav en invasion mitt i Europa. Många äldre som jag tidigare har samtalat med talar om Berlinmurens fall som händelsen som förändrade världen, själv tror jag att jag precis bevittnat två sådana händelser i och med pandemin och invasionen i Ukraina. Det har inte alltid varit lätt att finna fokus och motivation under den senaste tiden och därför vill jag tacka min seminariegrupp för de givande diskussionerna under terminens gång. Till min handledare Julie Hassing Nielsen vill jag tacka för de motiverande samtalen, de uppmuntrande kommentarerna och hjälpen med att se på forskningsproblemen från ett annat perspektiv som har underlättat uppsatsskrivandet. Dina tips har varit till enorm hjälp.

Till mina vänner, ni vet vilka ni är, vill jag tacka för alla goda råd och infallsvinklar men framför allt alla minnen. Slutligen vill jag tacka min familj för det ovillkorliga stödet och det eviga peppandet, nu lämnar jag studierna och studentlivet efter fem år, det hade aldrig gått utan er. Tack.

John Truong

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Syfte och frågeställning.....	2
1.2	Avgränsning	3
1.3	Disposition	3
2	Tidigare forskning	4
2.1	Demokrati.....	4
2.2	Demokratisering	6
2.3	Demokratiseringen i Östeuropa, Baltikum och Estland.	8
3	Metod och material	11
3.1	Kvalitativ forskningsmetod och forskningsdesign.....	11
3.2	Material, källkritik och metodologiska begränsningar.....	12
3.3	Epistemologi och Ontologi.....	13
4	Teori och teoretisk utgångspunkt	14
4.1	Interna faktorer i Diamonds demokratiseringsteori	16
4.1.1	Auktoritär splittring.....	16
4.1.2	Auktoritär förändring	17
4.1.3	Fria värderingar	17
4.1.4	Framväxten av civilsamhället.....	18
4.2	Externa faktorer i Diamonds demokratiseringsteori	18
4.2.1	Diffusion och demonstrationseffekter	19
4.2.2	Fredliga påtryckningar	19
4.2.3	Sanktioner och bistånd	20
4.2.4	Demokrati genom assistans	21
4.2.5	Demokrati genom tvång	21
5	Analys	23
5.1	Interna faktorer	23
5.2	Externa faktorer.....	30
5.3	Diskussion och resultat av analys.....	34
6	Slutsats	38

7	Referenslista	40
----------	----------------------------	-----------

1 Inledning

Sedan Berlinmuren föll 1989, och därefter Sovjetunionen två år senare följde samma öde talades det om att demokratin nu verkligen hade vunnit. Stora statsvetare som Samuel P. Huntington talade om den tredje vågen i sin bok "The Third Wave: Democratization in the Late Twentieth Century" efter kalla krigets slut. Nu blev de nya staterna demokratier och antalet demokratier skulle enbart komma att växa samtidigt som Francis Fukuyama i sin bok "The End of History and the Last Man" slog fast att den liberala demokratin efter Sovjetunionens fall nu skulle förbli evigt dominant.

Men under de senaste decennierna har världsordningen kommit att utmanas av andra styrelsesätt och sedan 2006 visar demokratin en negativ trend där fler länder går mot ett icke-demokratiskt styrelsesätt än ett demokratiskt (Freedomhouse: Freedom 2021). På den internationella scenen tar auktoritära regimer kliv framåt och utmanar det demokratiska idealet, länder så som Ryssland och Kina flyttar fram sina positioner internationellt och försöker utmana demokratin genom att demonstrera att det finns andra styrelsesätt som kan utmana demokratin och den starka karismatiska ledarstilen har fått fäste i flera länder de senaste decennierna. Som Diamond och Plattner (2016: 217–209) uttrycker det i "Authoritarianism goes global", och påpekar att auktoritära stater tar kliv framåt offensivt även internationellt och utmanar demokratin på flera spelplaner genom bland annat media, demokratiska institutioner och valpåverkan och ekonomiska intressen genom korruption.

Även i västvärlden - demokratinas vagga - utmanas demokratin, den Europeiska unionen ställs unionen idag inför egna interna utmaningar där medlemsstater som Polen och Ungern blivit alltmer auktoritära, domstolsväsendet är idag till exempel inte oberoende i Polen där regeringen skärpt kontrollen över utnämningarna till domstolen. De senaste åren har flertalet forskningsrapporter avhandlat demokratinas tillbakagång och hur det har gått till väga, denna uppsats syftar till att göra det omvända och undersöka hur ett land lyckats demokratiseras men främst hur landet har lyckats konsolidera sin demokrati och styrelsesättet. Efter Sovjetunionens fall bildades flera nya fria länder. Ett flertal länder på Baltikum exempelvis Estland, Lettland och Litauen utvecklades till en demokrati samtidigt som andra länder förblev auktoritära till exempel Belarus, Kazakstan och Uzbekistan. Estland är idag en stark konsoliderad demokrati och enligt Freedomhouse demokrati-ranking når Estland 94 poäng av 100 möjliga medan Belarus enbart uppnår 11 poäng. Hur det kommer sig att länder utvecklade sig så olika efter Sovjetunionens fall och hur lyckades Estland utveckla en konsoliderad demokrati är en central fråga i uppsatsen (i en geografisk region där Ryssland och Belarus ligger så nära) och vilka faktorer var avgörande för Estlands demokratisering till den demokrati landet idag är. Uppsatsen kommer genom den kvalitativa metoden innehållsanalys med en

teorikonsumerande design att använda sig utav en fallstudie för att studera Estlands övergång och demokratisering till en konsoliderad demokrati efter Sovjetunionens fall. Detta kommer att göras med hjälp av Larry Diamonds demokratiseringsteori som menar att det finns interna och externa faktorer som bidrar till ett lands övergång till en demokratisering och en demokrati. Genom att använda Larry Diamonds teori och applicera på fallstudielandet Estland kommer det undersökas om vilka faktorer som var av betydelse för Estlands demokratisering och väg till en konsoliderad demokrati som landet är idag.

1.1 Syfte och frågeställning

Uppsatsens syfte är att undersöka Estland och förklara hur landet blev en konsoliderad demokrati efter Sovjetunionens. Vad som förklarar Estlands demokratisering. Uppsatsen kommer att undersöka vilka faktorer som var avgörande för att landet demokratiserades och gick mot en demokrati snarare än i en auktoritär riktning. I en geografisk position där Ryssland och Belarus blivit alltmer auktoritärt med en stark karismatisk ledare där makten koncentrerats omkring har Estland utvecklats och sedan lyckats bibehålla ett liberalt demokratiskt styrelsesätt. Estland är inget unikt land i att landet har demokratiserats, det unika ligger i att landet lyckats bibehålla och konsolidera demokratin utan större djupa bakslag vilket ofta kan ses i nya demokratier som drabbas av bakslag åter hamnar i auktoritära styrelsesätt eller i luftrummet mellan i demokrati och auktoritärt styre, så kallat "hybrid-demokrati" med inslag av både auktoritära och demokratiska egenskaper. En annan faktor är den geografiska positionen med en auktoritär omgivning och demokratin utmanas ständigt och länderna i Östeuropa har allt jämnt Ryssland att förhålla sig till. Med detta i baktanke kommer Estlands demokratisering och demokrati att undersökas i uppsatsen genom Larry Diamonds demokratiseringsteori som argumenterar att för att ett land ska kunna påbörja en demokratiseras måste ett antal interna och externa faktorer innefattas. Uppsatsen kommer att använda sig utav en kvalitativ innehållsanalys genom en fallstudie på fallstudielandet Estland.

Frågeställningen som kommer att besvaras i uppsatsen lyder:

- Vilka interna- och externa faktorer var av betydelse för Estlands övergång och demokratisering till en konsoliderad demokrati efter Sovjetunionens fall?

1.2 Avgränsning

Uppsatsen kommer att undersöka Estlands övergång till en demokratisering efter Sovjetunionens fall, därför att landet först då blev självständigt och utropade självständighet 1991. Därför kommer datainsamlingen till analysen att avgränsas från 1991 och framåt då landet påbörjade övergången mot ett demokratiskt eget styre, tills händelser 2006 som längst. Eftersom Estland då redan konsoliderat sin demokrati där EU medlemskapet 2004 är ett tydligt bevis i landets demokratisering i och med att landet nu levde upp till Köpenhamnskriterierna. Därför kommer uppsatsen att avgränsa sig mellan 1991–2006, en 15 års period. Specifika händelser äldre i tid som innefattar relevans för uppsatsen kan komma att inkluderas men datainsamlingen till analysen kommer främst att rikta sig av händelser från 1991 till 2006, därav tidsspannet på 15 år från landets självständighet. Däremot kommer tidigare forskning, som diskuteras i tidigare forskningskapitlet, att presentera forskning som är skriven innan 1991, såsom forskning om demokrati och demokratisering och andra relevanta begrepp från både äldre och nyare forskning.

1.3 Disposition

Uppsatsens *första del* kommer att diskutera tidigare forskning där begrepp som demokrati och demokratisering kommer att redogöras ihop med tidigare forskning om demokratiseringsprocessen i Östeuropa, Baltikum och Estland. Den *andra delen* av uppsatsen kommer att ta upp metod, material och uppsatsens forskningsmetod och design. Kapitlet går även igenom källkritik, de metodologiska begränsningarna och en diskussion förs omkring epistemologi och ontologi. *Uppsatsens tredje del* går igenom den teoretiska utgångspunkten och förklarar de interna och externa faktorerna som kommer att appliceras i fallstudien. Nästföljande och uppsatsens *fyjärde del* består av analysen som i sin tur delas in i två delar, först analyseras de interna faktorerna gentemot fallstudielandet och därefter analyseras de externa faktorerna. Slutligen i delen förs en diskussion och resultat av analysen. Vid Uppsatsens *femte och sista del* summeras och presenteras slutsatserna.

2 Tidigare forskning

I detta kapitel kommer uppsatsen att presentera tidigare forskning kring begreppen demokrati och dess definitioner och vad olika forskare menar med ordet demokrati. Både den maximalistiska- och minimalistiska definitionen kommer att presenteras. Forskning om demokratisering och vilka beståndsdelar begreppet innehar med de olika faserna och processerna kommer att redogöras samtidigt som begreppet demokratisering i sig vad det innebär och hur det definieras kommer även att presenteras. Slutligen kommer det i kapitlet att introduceras forskning om Estland och Baltikum regionen.

2.1 Demokrati

Demokrati - från grekiskans demos kratos – inom statsvetenskapen går det att argumentera för att ordet kan liknas vid ett ideal där vissa egenskaper inkluderas i begreppet men som Ekman, Linde och Sedelius (2014: 20) argumenterar för kan det även benämnas som en objektiv förklaring på ett styrelseskick som ett land använder sig. Begreppet demokrati i sig har flera olika definitioner av flera forskare men specifikt går det att särskilja demokratins synsätt genom den maximalistiska och minimalistiska definitionen där den maximalistiska kräver fler så kallade punkter att betas av för att betraktas som en demokrati tillskillnad från den minimalistiska. Den maximalistiska definitionen menar att demokrati först är en demokrati när den åsyftar och genomsyrar hela samhället utöver den politiska arenan och valmekanismerna. En demokrati är först på riktigt en demokrati när flera arenor utöver det politiska, så som den sociala och ekonomiska sfären är inkluderat. Robert Dahls forskning om demokrati har och är än idag en hörnsten utav den maximalistiska definitionen där ett visst antal kriterier måste uppfyllas och förverkligas innan en stat kan ses och betraktas som en demokrati. Dahls kriterier innehåller: 1. Valda befattningshavare, att myndigheternas politiska beslutstagande ska i enlighet med konstitutionen ligga hos de valda beslutshavarna. 2. Regelbundna fria och opartiska val, att de valda beslutshavarna måste utses i regelbundna fria, rättvisa och återkommande val utan inslag av tvång. 3. Allmän rösträtt, att alla vuxna ska inneha rösträtt vid valen. 4. Rätten att ställa upp i val, att alla vuxna behöriga ska ha rätten att kunna ställa upp och kandidera i val. 5. Alternativa informationskällor, det ska alltså inte enbart finnas regimkontrollerade informationskällor och medborgarna ska ha rätten och kunna söka efter egna alternativa fakta och källor. 6. Föreningsfrihet, för att försäkra sig om medborgarnas rättigheter ska dem kunna bilda oberoende föreningar och organisationer bortom

statens kontroll (Dahl 1989: 218–223). Larry Diamonds forskning och definition utav demokrati är starkt influerat av Dahls definition och innehåller samma attribut och egenskaper men tillägger att maktmonopol skall innehas av staten och att det skall finnas en jämn maktbalans mellan maktaktörerna där utomstående kan granska makten (Diamond 2008: 22–23). Robert Dahls definition utav demokrati kräver mer utav demokratin än att bara vara en beslutsmekanism inom den politiska arenan, utan att demokratins ”innehåll” ska genomsyra hela samhället, vilket i sig kräver mer utav staterna för att anses vara en demokrati utifrån Dahls perspektiv. Begreppet demokrati används mångt och mycket utan att egentligen problematiserats vad det faktiskt i realiteten betyder och är. Det är därför lätt att slänga sig med begreppet för att söka legitimitet menar Ekman, Linde och Sedelius (2014: 21–22) som presenterar exemplet att flera auktoritära politiska ledare säger sig vara för en demokrati och ett demokratiskt styre vilket deras länder påvisar, begreppet urholkas därför och ledarna vill visa det internationella samfundet att de är en demokrati när de i själva verket inte är det.

Det som skiljer den maximalistiska synen på demokrati där demokratin ska genomsyra hela samhället där Robert Dahls forskning varit den främsta förespråkaren är den minimalistiska synen på demokrati att demokrati i sig endast bör hålla sig till beslutsprocesserna och valprocesserna inom den politiska arenan och sfären och om Dahl är den mest prominenta förespråkaren av den maximalistiska synen så är Joseph Schumpeter den mest prominenta förespråkaren utav den minimalistiska definitionen utav demokrati. Schumpeter argumenterar för att demokratin i sig bara ska vara en politisk metod eller ett instrument för att bibehålla ett stabilt samhälle genom att demokratin i sig enbart bör förhålla sig till den politiska sfären där demokratin ska vara instrumentet för att välja beslutsfattare och ledare. Demokratin finns för att stävja tyranni och enskilda härskare, därför ska demokrati och dess innehåll främst finnas för att välja ledarna och på så sätt finns det någon att peka på, dvs ansvarskrävande person som samhället inte enbart tillsätter utan även kan avsätta. Demokratin ska inte finnas för att reglera och färga hela samhället. Han går så långt i sina tankar om demokrati att han menar att demokratin bör hålla sig undan kapitalet och den fria marknaden då den i sig kan skada mer än den kan bidra med (Schumpeter 156–158). Schumpeters åskådning på demokrati innebär att valmekanismen och procedureerna är det som kännetecknar en demokrati och Ekman, Linde och Sedelius (2014: 21–22) menar att denna åskådning lätt har blivit populär och fått inflytande bland andra forskare med anledning av att den är enkel att applicera i den empiriska forskningen då åskådningen bara kräver att forskaren applicerar ett mätinstrument vilket är att analysera och undersöka valprocedureerna och dess genomförande. På så sätt är det enkelt att studera demokrati och demokratisk utveckling genom Schumpeters definition av demokrati vilket influerat bland annat efterföljande notabla forskare som Huntington och Prezworski vilket anammat samma utgångspunkt i sin egen forskning (Mazo 2005: 1–3). Den enskilda enklaste förklaringen och grundliga skillnaden mellan den minimalistiska och maximalistiska definitionen av demokrati är att den förstnämnda förknippar demokrati enbart med valprocessen samtidigt som den senare inkluderar mänskliga rättigheter, fria och rättvisa val och med fler post-materialistiska mjuka värden (ibid: 4)

Background condition 2. Preparatory phase 3. Decision phase 4. Habituation phase (Rustow 1970: 351–363) i vilket Denk och Silander (2007: 26–27) har översatt faserna på svenska till 1. Enhetsfas 2. Upplösningsfas 3. Övergångsfas och 4. Konsolideringsfas. Rustow argumenterade i sin forskning att demokratiseringen går igenom ett händelseförlopp där det första steget är enhetsfasen (background condition) där de flesta fallen av demokratiseringen i enhetsfasen redan har avslutats men ett exempel som Rustow lyfter upp är när ett nytt land ska bildas av en folkgrupp eller att ett land blir attackerat och invaderat vilket gör att staten måste bildas om och enas. Enhetsfasen syftar till att samhället och staten stabiliseras och konstrueras i ett vilket också innebär en process om en integration om ett ”oss” där människor får känslan av att de har en gemensam nationell identitet även om det finns folkgrupper inom samhället. Enhetsfasen präglas främst utav ett statsskick där det finns beslutshavare som möjliggör en stabilitet inom ett territorium oavsett om beslutshavarna är av demokratisk eller diktatorisk prägel samtidigt som institutioner, myndigheter och samhällsbärande funktioner etablerats (Rustow 1970: 350-352). När den territoriella suveräniteten är stabil och agerar under en enhet kan först landet övergå till en enhetsfas och liberaliseringsfas (decision phase) vilket karaktäriseras genom att de diktatoriska styrelsesätten utmanas eller förändras genom att fragment av demokratiska egenskaper tillämpas i en liten grad, samhällen tillåter om än så luckor av politisk konkurrens vilket gör att samhället blir öppnare. Maktkampen bland eliter i upplösningsfasen bidrar till olika viljor där vissa vill släppa på fler liberala inslag i samhället samtidigt som andra eliter vill strama åt samhället ytterligare, när denna konflikt sker förändras maktdynamiken vilket ger upphov till protester och demonstrationer från befolkningen vilket ytterligare kan leda till en förändring samtidigt som påtryckningar även följs upp av det internationella samfundet och aktörer vill se ett mer demokratiskt styre. Även om påtryckningar sker inifrån samhället och av internationella aktörer finns det inga garantier för att landet utvecklar fler demokratiska inslag, snarare finns risken att liberaliseringsfasen åter faller bakåt och samhället blir ännu mer auktoritärt och enhetsfasen kantas ständigt tillbakagång och framsteg (Przeworski 1986: 54–56). Den tredje och näst sista fasen är övergångsfasen även kallat transitionsfasen (decision phase) sker när övergångsfasen stabiliserats och innefattar främst att demokratiska inslag etableras i samhället och genomsyrar samhällets institutioner och styre. Det som utmärker övergångsfasen mest är att de fria och rättvisa valet anses som en given del av samhället och respekteras av hela samhället samtidigt som yttrande och åsiktsfrihet genomsyrar samhället. Övergångsfasen är fragil samtidigt som flera politiska reformer och demokratiska förändringar sker i samhället kan fortfarande andra viktiga fri och rättigheter fortfarande vara underutvecklade såsom mänskliga rättigheter och den fragila situationen gör att länder inte alltid utvecklar sig till en fullskalig demokrati utan fastnar i ett demokratiskt styre blandat med auktoritära egenskaper (Rustow 1970: 355–358). Halvfärdiga demokratier eller valdemokratier där demokratin främst fått fäste i valprocesserna men inte genomsyrar hela samhället har fått uttrycket hybrid-demokrati (Diamond 2002: 4-7, Denk och Silander 2007: 31-32) Vid övergångsfasen innan nya beslutshavare ska väljas i de snart inrättade demokratiska valprocesserna menar Denk och Silander (2007: 30) att samhället kan fastna i

processen mellan det icke-demokratiska styret och de snart inrättade demokratiska processerna, då kan ett interimstyre tillfälligt etableras där en tillfällig regim styr vilket utökar den fragila situationen i övergångsfasen. Den fjärde och sista fasen i Rustows demokratiseringsprocess är konsolideringsfasen (Habituation phase) och präglas av en tydlig fördjupning av de demokratiska processerna. (Se tabell 1- demokratiseringens faser) De demokratiska institutionerna är väl etablerade där både politikerna och medborgarna fullt ut följer och respekterar de demokratiska spelreglerna och alla beslut fattas inom institutionerna. Tilliten till institutionerna och legitimiteten konsolideras och styrmekanismer som polisen och försvarsstyrkorna är under fullskalig statlig kontroll där endast staten har våldsmonopol. Hela samhället och alla aktörer följer institutionernas regelverk (Rustow 1970: 358–361). I konsolideringsfasen menar Linz och Stepan (1996: 6–10) att attityden är av avgörande roll, när en tydlig majoritet tilltro och anser att de demokratiska spelreglerna och institutionerna är det bästa instrumentet att handskas med samhällets problem. Detta medför att medborgarna kommer att vara övertygade om att alla problem och lösningar sker i de demokratiska institutionerna.

Tabell 1.- Demokratiseringens faser.

Enhetsfas (Background condition)	Ett statsskick etableras och stabiliseras med beslutsfattare inom ett territorium
Upplösningsfas (Preparatory phase)	Statsskicket förändras, det icke-demokratiska styrelsesättet tappar fäste.
Övergångsfas (Decision phase)	Demokratiska inslag får fäste i samhället och fria och rättvisa val inrättas.
Konsolideringsfas (Habituation phase)	Det demokratiska styrelsesättet får fäste i hela samhället, även utanför den politiska arenan.

2.3 Demokratiseringen i Östeuropa, Baltikum och Estland.

Estlands demokratiutveckling och väg till demokratisering i den tidigare forskningen har i främsta fall klumpats ihop som en studie ihop som Baltikums demokratisering även om länderna Estland, Lettland och Litauen har sina egna

nationella egenskaper och karaktärsdrag. Forskningen har i flera fall sett regionen och länderna som ett, ett exempel är i Duvold och Berglund (2013:341–344) som menar att Estland och resterande länderna på Baltikum utvecklade sin demokratisering och varför den blev så lyckad med anledningen av en sammanhållen gemenskap, en nationell enighet, att det trots allt fanns en nationalism och en ”vi-känsla” trots att länderna präglas av många minoriteter, främst ryska minoriteter. Deras forskning visade att ett sammanhållande samhälle stärker och stabiliserar den nyetablerade demokratin. Sammanhållningen i sig innebär en tilltro och respekt till regimen och statsapparaten i stället för misstro och mobilisering för ett annat ledarskap, i stället litade civilbefolkningen på att statsapparaten kunde få landet i rätt riktning och framåt. Sammanhållningen skapade även en nationell identitet som stärktes utav historien och erfarenheterna från att Sovjetunionen föll, samtidigt som de menar att det inte går att blunda för att den ekonomiska utvecklingen med externa aktörer aktiva i Estland som drev på liberaliseringen och stärkte utöver ekonomin även sociala och juridiska reformer som stärkte demokratin (Ibid: 347, 352–355). Även Steen (2000: 68–71) argumenterar för att demokratiseringen i Östeuropa har präglats av den interna mobiliseringen av tilltro till regimen ihop med en pluralistisk demokrati som involverar minoriteters rättigheter och Sten menar minoriteter och olika etniciteter stärkte demokratin genom att den mobiliserade massan stärker rösten till en jämlik förändring som i sin tur leder till nya liberala reformer. Forskning har visat att Estlands geografiska position jämfört med de andra sovjetiska staterna var av fördel för landets liberalisering och demokratisering med anledning av de nära banden till de skandinaviska grannländerna ihop med en starkare statsapparat och i viss mån en stabilare ekonomi än andra sovjetiska stater gjorde att övergången och stärkandet av demokratin lättare kunde ske utan större bakslag poängterar Brown (2001:35–37) samtidigt som anslutningen och ansökan till den Europeiska unionen spelar en avgörande roll i stärkandet av rättsstatens principer och konsoliderandet utav landets demokrati säger Raik (2002:137-141) som menar att ansökan 1995 förde med sig ett stärkande av demokratiska och liberala inslag för att godkännas som ett kandidatland och senare medlemsland i unionen. Estlands EU integration stärkte institutionerna och fördjupade demokratin vilket gjorde att transitionen från Sovjetunionen till ett demokratiskt samhälle snabbades på. Forskning visar att ett närmande till den Europeiska unionen ställer tydliga krav på ”EU- och västerländska normer och ideal” menar Raik samtidigt som Estland ville frigöra sig från den historien och Ryssland och där spelade EU en stor roll i utvecklandet av nationalstaten. EU-närmandet och dess anslutningsmekanism till att bli ett medlemsland stärkte reformerna där den neoliberala ekonomin och globaliseringen inte bara utvecklade och fördjupade demokratin utan även förbättrade effektiviserandet och professionaliserandet av statsapparaten. EU-integrationen och anpassandet för att en dag kunna bli ett medlemsland i unionen var avgörande i konsolideringen av Estlands demokrati (Ibid: 142–144, 149–152). EU närmandet i sig ses som ett stärkande av ekonomin, bättre levnadsvillkor och stärkandet av institutioner och rättsprinciper och EU:s utvidgningspolitik efter Sovjetunionens fall var en stark extern faktor som påverkade Estlands demokratiska utveckling och Cichowski (2000: 1247-1251) menar att EU:s fria och inre marknad (frihet av varor,

kapital och tjänster) var en bidragande faktor för Estland att närma sig EU för att stärka sin egna ekonomi men även för att frigöra sig från beroendet utav Ryssland.

Vidare har forskning visat att blandningen av den ekonomiska utvecklingen och moderniseringen stärkt förändringen i Östeuropa där den socioekonomiska utvecklingen gynnar en tillit till förtroendet för det demokratiska systemet ihop med splittringen på högsta nivå bland eliterna vilket skapat ett spelrum för förhandlingar, politiska pakter och förändringar i demokratisk riktning (Lewis 1997: 10-13,22-24). Varför anledningen till att länderna Östeuropa som varit en del av Sovjetunionen utvecklats så olika går att spåra till socioekonomiska och sociokulturella strukturer menar Fish (1999: 796–801) i sin forskning där ett homogent land vidare har större förutsättningar att påbörja en demokratisering samtidigt som den politiska tillsättningen vid frigörandet är av yttersta betydelse för vilken väg landet ska vandra där liberala inslag i samhället fort kan påskynda ett lands demokratisering.

Forskningen omkring länderna i Östeuropa och Baltikum har främst setts som ett stort forskningsobjekt med generella forskningsresultat som visat sig med resultat för hela regionen där betydelsen av ekonomisk utveckling och moderniseringen ihop med en politisk liberalism har visat sig vara tydliga indikatorer som stärkte demokratiseringen i regionen. Uppsatsens bidrag till den existerande forskningen som finns är att undersöka Estlands demokratisering djupgående för att finna mekanismer och förklaringar till varför och hur landet demokratiserades och sedan blev en konsoliderad demokrati där ett medlemskap i den Europeiska unionen går att se som slutmålet för en konsoliderad demokrati. Uppsatsen syftar till att bidra med en fördjupande forskning om Estland där uppsatsen tillåter en djupdykning på ett fallstudieland, för att undersöka hur Estland blev ett så konsoliderat demokratiskt land fastän de bara för 30 år sedan var en del av Sovjetunionen. Forskning har visat och vi vet idag generellt vilka indikatorer som bidrar till en demokratisering men även vilka indikatorer som försvagar en demokrati och därför vill uppsatsens bidrag eftersträva att undersöka hur ett land som Estland så fort efter landets självständighet lyckats konsolidera en stabil demokrati och djupgående studera vilka faktorer som var av betydelse för den demokratiska framgången.

3 Metod och material

I denna del av uppsatsen kommer den kvalitativa forskningsmetoden och forskningsdesign först att presenteras. Följt utav material, källkritik och metodologiska begräsningarna. Slutligen avslutas kapitlet med en genomgång utav de epistemologiska och ontologiska utgångspunkterna.

3.1 Kvalitativ forskningsmetod och forskningsdesign

Uppsatsen kommer att använda sig utav en kvalitativ forskningsmetod, genom att använda en innehållsanalys ihop med en fallstudie för att det bäst lämpar sig att använda sig utav en fallstudie när en uppsats vill studera ett specifikt fenomen. Att använda sig utav en fallstudiedesign är till fördel när uppsatsen syftar att studera ett enskilt fall/fenomen och möjliggör en djupgående analys. (George och Bennet 2005: 68–72, Levy 2008: 2–5) Fallstudien har sin styrka i att den är till fördel och kommer att bidra till en djupgående analys av fallstudielandet Estland. I stället för att gå till väga med till exempel en jämförande metod tillåter en ”singel” kvalitativ innehållsanalys med fallstudiedesign uppsatsen att utöver en djupgående analys även förklara komplexiteten i fenomenet men även att tillhandahålla en konceptuell validitet. (Esaiason 2007: 107–109). Den kvalitativa innehållsanalysen kommer att beskriva, analysera och förklara då innehållsanalysens styrkor ligger i att studera empirin och dess innebörd djupgående. (Bergström och Boréus 2012: 45–55) argumenterar att den kvalitativa innehållsanalysen ger en säker och tydlig tolkning och bedömning av de texterna uppsatsen använder sig utav.

Den teorikonsumerande designen kommer att appliceras ihop med den kvalitativa fallstudiemetoden. Den teorikonsumerande designen innebär att använda sig utav en teori som redan existerar och att sedan applicera den på ett enskilt fall. Genom att använda sig utav den teorikonsumerande designen kommer uppsatsen att använda Larry Diamonds demokratiseringsteori och applicera på fallstudielandet Estland. Den teorikonsumerande designen sätter fallet i centrum och använder sig utav teorin för att undersöka fenomenet (i detta fall Estlands lyckade demokratisering och konsoliderandet utav demokrati). Denna teorikonsumerande design gör det även möjligt att försöka förklara kausala mekanismer och andra förklaringsfaktorer, så att vi inte bara kan beskriva fenomenet men även förklara anledningen till fenomenets uppståndelse. Med andra ord ”Hur och varför A påverkar och/eller influerar B” det vill säga kausala mekanismer är till fördel för uppsatsen (ibid: 38–41) och efter undersökningen finns möjligheten att ställa frågan om teorin som använts stärkts eller i själva verket försvagats. (ibid: 41–44) Med den teorikonsumerande forskningsdesignen där

Larry Diamonds demokratiseringsteori kommer att appliceras på fallstudielandet Estland och tillvägagångsättet är att analysera det empiriska materialet som finnes med en tanke på Diamonds faktorer för att undersöka och ta reda på vilka faktorer som var av betydande roll för Estlands demokratisering. För att se hela empirin med öppenhet är det viktigt att läsa utan att leta efter de specifika orden som passar till analysfaktorerna utan att i stället fördjupa sig i empirin och på så sätt finna kausala mekanismer.

3.2 Material, källkritik och metodologiska begränsningar

I den kvalitativa innehållsanalysen som är uppsatsens metodologiska utgångspunkt kommer text att beskrivas, förklaras och tolkas djupgående. Uppsatsen kommer att använda sig utav flera olika typer av materialinsamling för att studera Estlands demokratisering och demokrati efter Sovjetunionens fall, den djupgående analysen av text kommer att göra det möjligt att undersöka mekanismer, kausala faktorer för att förklara Estlands demokratisering. En omfattande materialinsamling kommer att ske, som tidigare nämnt i avgränsningskapitlet kommer materialinsamlingen främst att bestå utav material från 1991 och framåt i tiden, vilket var först då Estland blev självständigt från Sovjetunionen och kunde påbörja sin demokratisering. Datainsamlingen kommer främst att vara sekundärkällor och kommer att vara omfattande och inkludera flera olika sorters material, främst kommer tunga statsvetenskaplig litteratur att användas ihop med akademiska journaler och rapporter. Litteratur av historisk karaktär med händelser som är relevanta för demokratiseringen kommer att tas i beaktning. Även nyhetsartiklar av relevans, akademiska recensioner utav böcker och rapporter kommer att inkluderas i materialinsamlingen ihop med mixen utav böcker, recensioner, undersökningar och vetenskapliga artiklar och journaler från NGO:s kommer att bidra till en variation i materialinsamlingen som också stärker insamlingens validitet som kommer att föra med sig olika perspektiv och infallsvinklar samtidigt som materialinsamlingen är skrivna i olika tider. Att datainsamlingens källor är av olika karaktärer stärker uppsatsen, från tyngre akademiska verk till i rapporter utav forskningsinstitut ger inverkan på datainsamlingen att den blir opartisk och neutral. Tredjehandskällor där faktaböcker som presenterar material från sekundärkällor kommer också att tas i beaktning och användas i viss mån.

En kvalitativ fallstudie som George och Bennet (2005: 190–195) påpekar kan i mångt och mycket antas vara för fokuserad på just fallstudien och missa andra viktiga orsaker och historiska händelser som kan komma att missas men på andra sidan myntet tillåter metoden uppsatsen att på djupet undersöka frågeställningen där en tydlig tidslinje kan följas. En begränsning som den kvalitativa fallstudien kan stå inför är att andra orsaker och faktorer upptäcks under studiens gång som

inte fanns med i ramverket från start men det gör det möjligt för uppsatsen att efteråt påpeka att det då finns flera faktorer som upptäcktes för vidare forskning. Den kvalitativa fallstudien möts, om inte sällan av påståendet om att den ofta är ”selection bias” till exempel att uppsatsen innan den påbörjas av författaren sätter vikt vid att en eller vissa faktorer kommer att väga tyngre än andra vilket kan skapa en fördom som speglar sig i uppsatsen och/eller att författaren har en tidigare kunskap om fallstudielandet eller att författaren endast väljer att se kopplingar till sin teoretiska utgångspunkt när faktorer upptäcks eller att ignorera vissa variabler och att övergeneralisera vilket kan komma att färgas av i uppsatsen. Att fallstudien i mångt och mycket bara kan komma att bekräfta det författaren tänkte sig från början innan studien påbörjades (ibid. 97–100). Därför är det viktigt att från start se alla faktorer som ska undersökas i uppsatsen som jämlika och inte betona att någon faktor är viktigare än den andra och att bibehålla opartiskheten gentemot faktorerna som ska undersökas mot fallstudielandet Estland. Användningen utav en ”Small N-Design” passar uppsatsens syfte bäst för att djupgående studera fallstudier (ibid 70) även om en ”Large N-Design skulle förse en bredare generalisering så kommer uppsatsen använda sig utav den mindre designen som lämpar sig bäst till en djupgående analys. Variablerna/faktorerna i uppsatsen kommer att fokusera på teorin och de teoretiska utgångspunkternas faktorer vilket medför att andra faktorer kan komma att utelämnas men uppsatsen kommer genom att använda de teoretiska utgångspunkternas faktorer att kunna förse uppsatsen med ett starkt ramverk där faktorerna som bidrar till en demokratisering kommer att studeras djupgående var för sig.

3.3 Epistemologi och Ontologi

Ontologiska frågor fokuserar på verklighetens tillstånd eller beskaffenhet medan ontologi i mångt och mycket är en teori om det ”varande eller att vara”. Uppsatsens ontologiska perspektiv och ståndpunkt grundar sig i fundamentism samtidigt som den epistemologiska utgångspunkten är av realism. Ståndpunkten gör att uppsatsen ser verkligheten oberoende av hur den är och upplevs och inte som en konstruktion som påverkats av det subjektiva medvetandet (idealism). Vilket passar uppsatsens teoretiska ramverk där verkligheten ses som oberoende och där varje faktor i teorin kommer att studeras utifrån en utgångspunkt av realism. Detta perspektiv innebär att det finns en objektiv värld, en värld som är objektiv och självständig från vår kunskap av det, detta gör att åskådningen och synen ses som oberoende av forskaren och att varje undersökning kan utforskas objektivt. (Lowndes och Mach 2018: 176–181). Den epistemologiska åskådningen med realism sätter den använda teorin i fokus och har en betydelse utav rollen hur forskningen tolkar de kausala mekanismerna och maktstrukturerna (ibid: 181–183).

4 Teori och teoretisk utgångspunkt

Uppsatsens kvalitativa metod kommer att använda sig utav Larry Diamonds demokratiseringsteori som kommer att vara uppsatsens teoretiska ramverk vilket kommer att appliceras i analysen. Larry Diamonds demokratiseringsteori presenteras i hans bok ”The Spirit of Democracy: The Struggle to Build Free Societies Throughout the World” och i boken argumenterar Diamond för sin demokratiseringsteori och menar att för att ett land ska påbörja en transition och demokratiseras och utvecklas till en demokrati måste ett antal faktorer vara inkluderade för att det ska vara möjligt. Då uppsatsens frågeställning och problemformulering syftar till att undersöka Estlands demokratisering är Diamonds teori ett tydligt komplement och verktyg för att undersöka frågeställningen. Diamonds demokratiseringsteori påpekar att det finns fyra interna faktorer och fem externa faktorer som är avgörande och drivande för ett lands demokratisering och slutligen bli en demokrati. Faktorerna delas in i interna faktorer och externa faktorer där de interna faktorerna till demokratisering är de faktorerna som bidrar och påverkar till en förändring inifrån landet och samhället medan de externa faktorerna är faktorer som kommer utifrån som i sig påverkar till en demokratisering (Diamond 2009: 88-94,106-107,153-155).

De fyra interna faktorerna som bidrar till en demokratisering är: den auktoritära splittringen, auktoritär förändring, fria värderingar och framväxten av det civila samhället och de fem externa faktorerna är: Diffusion och demonstrationseffekter, fredliga påtryckningar, sanktioner och bistånd, demokrati genom assistans och demokrati genom tvång. Uppsatsen kommer att applicera Larry Diamonds demokratiseringsteori och faktorerna som innefattas på fallstudielandet Estland för att undersöka och ta reda vilka faktorer som var av tyngre betydelse än den andra. Genom appliceringen med faktorerna syftar uppsatsen till att studera hur och varför Estland lyckades gå mot en demokratisering och sedan konsolidera demokratin. Vid operationaliseringen av Diamonds teori menar Diamond att händelser/indikatorer är av tyngd och giltiga för att styrka demokratiseringen om innehållet i faktorerna finnes i studien, därför krävs heller inte en viss nivå eller siffermätt för att ett specifikt X antal händelser måste uppfyllas för att en demokratisering ska räknas utan alla faktorer ses som sin egna och är giltiga och bidragande till en demokratisering ifall de egenskaperna hittas i fallstudien, egenskaperna som Diamond presenterar under varje faktor. (Diamond 2008: 18–26). Tidigare forskning med denna teori har applicerats på både singel fallstudier och jämförande studier av två fall eller fler genom att i vissa fall applicera både de interna och externa eller annat fall enbart de interna eller externa, för att förklara demokratisering genom Diamonds faktorer (se Ahmed 2017, Gorginpaveh 2019)

Uppsatsen hade kunnat använda sig utav Putnams teori som argumenterar att social tillit till institutioner, samhälle och beslutsmekanismer, att sambandet och att

det finns en ömsesidig respekt och tillit mellan samhällsmedborgarna och systemet samtidigt som styrelsesättet präglas av en horisontal maktstruktur snarare än ett vertikalt toppstyrt med kortare brygga till makten är det som driver till en demokratisering (Putnam 1993: 100–108). En annan teori som hade kunnat applicerats i uppsatsen är den utav Lipset som menar att den ekonomiska utvecklingen bidrar till demokratisering genom att utvecklingen av ekonomi medför en större utbildningsgrad, urbanisering, industrialisering och ett större välstånd för samhällsmedborgarna vilket i sin tur bidrar till en förändring i samhället med en större medelklass med friare öppnare värderingar som leder samhället i en demokratisk riktning (Lipset 1959: 75–84). Både Putnam och Lipsets demokratiseringsteori hade kunnat appliceras i fallstudien men med anledningen av att uppsatsen syftar till att djupgående studera i Estlands demokratisering motiveras Diamonds demokratiseringsteori bättre främst genom att den kommer med flera faktorer och indikationer för att förklara Estlands demokratisering. Genom att Diamonds teori tillhandahåller flera möjligheter att hitta kausala mekanismer och samband passar den bättre in i fallstudien att hitta och utforska flera faktorer och vilka som var av betydelse för demokratiseringen. Ifall Putnam eller Lipsets teori hade applicerats och används till fallstudien finns en stor risk att flera faktorer glöms bort eller inte uppmärksammas när dem i själva verket var av betydelse, samtidigt som Putnam och Lipsets teorier är mer centrerade runt färre faktorer, i deras teori enbart social tillit respektive ekonomisk utveckling. Därför passar Diamonds demokratiseringsteori med fyra interna och fem externa faktorer som bidrar till en demokratisering bäst till uppsatsens frågeställning och syfte. Det är viktigt att poängtera att Diamonds demokratiseringsteori med de fyra interna och fem externa faktorerna har mötts utav kritik för att vara för amerikanskt ”färgat” och teoretiseras i för hög grad genom amerikanska glasögon samtidigt som teorin är ”PRO-USA” med främst hur USA hade agerat snarare än en teori som fungerar genom alla länders perspektiv. Diamond har mött på kritik främst på sina externa faktorer där främjande av demokrati genom b.la. demokrati genom tvång och assistans ihop med sanktioner för att pådriva en demokratisering är faktorer som är för amerikaniserade, det finns länder som varken kan eller har möjligheten att applicera dessa instrument, när det är främst stormakter som USA som inneha kapaciteten för att applicera dessa instrument. Med andra ord, en teori som kritiserats för att vara för amerikanskt-praxis och glömmet insikten att andra länder inte kan agera på samma sätt. (Rose 2000: 183–203).

Uppsatsen kommer att använda Diamonds teori som ramverket i analysen och på så sätt kommer faktorerna att analyseras och operationaliseras gentemot fallstudielandet Estland för att finna kausala mekanismer och på så sätt undersöka sambandet av faktorernas påverkan och inflytande i demokratiseringen. Genom att använda faktorerna som ett ramverk ihop med en grundlig operationalisering, genom sekundärdata för att sätta teorin i verk som indikatorer för att undersöka verkligheten med hjälp av faktorerna för att undersöka vilken tyngd faktorerna och vilka faktorer som var av avgörande karaktär för demokratiseringen i Estland. Genom att operationalisera teorin, som främst kommer bestå utav en grundlig läsning av sekundärkällor för att finna samband med hjälp av det teoretiska ramverket som indikatorer, kommer uppsatsen att kunna påvisa och styrka

demokratiseringen och vad som låg bakom utvecklingen och transitionen till en konsoliderad demokrati i Estland. För att styrka faktorernas olika påverkan är det viktigt att analysera varje faktor var för sig för att få en klar bild av hur inflytelserik varje faktor spelade i demokratiseringen och i vilken grad.

4.1 Interna faktorer i Diamonds demokratiseringsteori

I detta avsnitt kommer de fyra interna faktorerna (faktorer som kommer inifrån landet självt) i Diamonds demokratiseringsteori som driver och bidrar till en demokratisering att presenteras och förklaras: den auktoritära splittringen, auktoritär förändring, fria värderingar och framväxten av det civila samhället.

4.1.1 Auktoritär splittring

En tydlig faktor i ett lands demokratiseringsprocess är när skiljelinjer och splittringar sker mellan eliten i de icke demokratiska regimerna. När stödet och supporten bland eliterna som förut varit enat övergår till en splittring med flera olika agendor där rivalitet, konflikter, koalitioner mot varandra och ständiga misstankar mot varandra blir en realitet skakar det maktbalansen i det auktoritära styret. Splittringen i sig menar Diamond bidrar till ”hard-liners vs soft-liners” där hard-liners vill fortsätta och fördjupa det auktoritära styret och göra allt för att fortsätta behålla makten samtidigt som soft-liners är beredda att släppa fram flera liberala inslag i samhället genom att kompromissa och samarbeta med oppositionen. Denna splittring sker uppe bland den styrande eliten och kommer ifrån dem själva utan några egentliga påtryckningar från civilsamhället och när ett auktoritärt styre påvisar splittring tappar den sin viktigaste grundpelare –legitimiteten– den auktoritära staten lever och styr sin makt genom legitimiteten, att det är dem som ska vara beslutsfattare men när styret misslyckas med att ”leverera” gentemot eliterna blir splittringen påtaglig och eliterna vänder ryggen till styret när misslyckas med att leverera en stark ekonomi, samhällsfunktionerna för eliterna försvagas och tilltron till systemet försvagas. När ekonomin är på nedgång och svagt kan heller inte styret muta och bibehålla stödet bland eliterna för att hålla dem på samma sida. När styret ifrågasätts försvagas dem och när eliten inkluderande oligarker, byråkrater, polisväsende och militären vänder sig emot styret blir splittringen som en dolk mot det auktoritära styrets hjärta, legitimiteten försvinner. (Diamond 2009: 89–94)

4.1.2 Auktoritär förändring

Den andra interna faktorn som driver till demokratisering menar Diamond är den auktoritära förändringen, efter att ett lands auktoritära splittring genomgåts där liberala inslag tagit större plats i samhället följs det utav en ekonomisk utveckling och bättre livskvalitet som förstärker demokratiseringen och försvagar den auktoritära regimen. Diamond poängterar att länder Chile, Spanien, Brasilien, Sydkorea och Taiwan är konkreta bevis på att den auktoritära förändringen med liberala inslag och en ekonomisk utveckling försvagade det auktoritära styret. (Ibid: 94). Den ekonomiska tillväxten bidrar till bättre livskvalitet och möjligheter att starta eget företag och till en gedigen utbildning, dessa faktorer lyfter människor ur fattigdom och samhället urbaniseras i högre grad. Urbaniseringen leder till en starkare mobilisering i civilsamhället samtidigt som utbildningen bidrar till en klassresa där medelklassen blir större och när utbildningsnivån i ett land ökar så utökas även individernas läskunskaper, medvetenhet och förståelse för omvärlden och att hantera information utifrån ett kritiskt perspektiv. Den ekonomiska utvecklingen och utbildningen bidrar även till studier utomlands där medborgarna influeras av andra ideal och perspektiv som de sedan tar med sig hem till moderlandet. Den ekonomiska tillväxten som släppts fram i den auktoritära förändringen med flera privata aktörer leder till en rikare befolkning vilket Diamond menar är en tydlig faktor för en demokratisering då den ekonomiska utvecklingen hänger ihop med graden av frihet, politiska- och civila rättigheter. Det ska tas i beaktning menar Diamond att den ekonomiska utvecklingen bara bidrar till transition mot en demokratisering till en viss grad och är ingen garanti för en konsoliderad demokrati. (Ibid: 94–98)

4.1.3 Fria värderingar

Diamonds tredje interna faktor är de fria värderingarna som i mångt och mycket hänger ihop med den auktoritära förändringen som bidrar till den ekonomiska utvecklingen. När samhället utvecklas med en rikare, högre utbildade befolkning, urbanisering förändras även medborgarnas värderingar, attityder och perspektiv på allt som beror samhällsfären samtidigt som tillgången till internet, telefoner och modern teknologi finns närmare till hands för att tillskaffa sig information, de fria värderingarna och informationsinhämtningen bortom regeringskontrollerade medier möjliggör flera perspektiv. De fria egna värderingarna är sammanbundet med yttrandefriheten och kan utöver att spridas i NGO's även spridas på mediekanalerna och är utav yttersta grundläggande för att påbörja en transition och en demokratisering. De fria värderingarna och intresseorganisationerna blir startskottet för de politiska rörelserna, grupperna och slutligen partier. När fler partier etableras stärks yttrandefriheten och rättigheterna. Medborgarna har med sina större friheter mer att säga till om och genom den skaffade utbildningen har de nu flera kritiska perspektiv och åsikter att tänka "själva". När medelklassen växer blir klyftorna mellan rika och fattiga mindre vilket i sin tur minskar klass-konflikter

och i stället bidrar till koalitioner mellan olika människor och samhällsgrupper. En förståelse och acceptans av andra kulturer, värderingar och perspektiv ihop med en exponering alternativa informationskällor är av favör för en demokratisering, och den demokratiska kulturen och idealen, det är här den utbildade befolkningsgruppen spelar en avgörande roll. (Ibid: 98–102)

4.1.4 Framväxten av civilsamhället

Civilsamhällets utveckling inom samhället är den fjärde interna faktorn som driver till en demokratisering i Diamonds demokratiseringsteori. När de så kallade ”softliners” bidragit till ett öppnare samhälle med liberala inslag etableras fria intresseorganisationer (NGO:s) och när civilsamhället får och kan etablera organisationer och föreningar utan att staten har ett finger i spelet bidrar det till en mobilisering och en intressesfär som binder ihop civilbefolkningen som delar samma intresse eller hjärtefrågor. Civilsamhället innebär i praktiken att individer kan etablera fritt och självständigt i vad som intresserar dem utan statens kontroll. När människor från alla samhällsskikt etablerar sig, både informella och informella organisationer/föreningar leder det till en mobilisering som i sig driver på ett öppnare samhälle och en demokratisering. Politiska partier etableras i civilsamhället vilket ger röster och åsikter en kanal gentemot statsmakten, när sedan flera partier tävlar och styrs utav olika agendor skapar det en dynamik som ökar civilsamhällets roll i beslutsmekanismer genom att vara en mobiliserad massa mot statsmakten. Mobiliseringar från NGO:s bidrar till en stärkt samhällsröst gentemot statsmakten och när legitimiteten faller så faller även det auktoritära styret. När auktoritära styren har gått för långt med hänsynslösa förtryck samtidigt som de tappar både kraft och legitimitet kan de trigga i gång civilsamhället som reser och mobiliserar sig mot staten. Genom historien har allt ifrån intellektuella rörelser (läkarföreningar, lärare, advokater med flera), fackunioner och studentrörelser genom strejker och protester, bidragit till en förändring i auktoritära samhällen till en övergång till demokratisering (Ibid: 102–106).

4.2 Externa faktorer i Diamonds demokratiseringsteori

I detta avsnitt kommer de fem externa faktorerna (faktorer utifrån landet självt) i Diamonds demokratiseringsteori som driver och bidrar till en demokratisering att presenteras och förklaras: Diffusion och demonstrationseffekter, fredliga påtryckningar, sanktioner och bistånd, demokrati genom assistans och demokrati genom tvång.

4.2.1 Diffusion och demonstrationseffekter

Diamonds första externa faktor som driver till en demokratisering är diffusion (spridning) och demonstrationseffekter. Efter kalla kriget bildade amerikanerna institutet NDI (National Democratic Institute) som skapades som ett instrument och verktyg för USA att sprida och främja demokratin. Den första konferensen hölls i Jemen som då var en hybrid-demokrati med flera inbjudna länder såsom Benin, Ghana, Namibia, Mongoliet med flera. Konferensen kom att bli startskottet för demokratiutbyte och erfarenhetsutbyte där makthavarna åkte hem med nya idéer och tankar om att stärka sitt eget lands demokrati vilket medför demokratidiffusion. Diamond menar att diffusion och demonstrationseffekter har bidragit till demokratisering i flertalet stater genom så kallat snöbollseffekten ("The dynamic snowballing effect") vilket innebär att när ett land påbörjar en demonstration för en förändring med liberalisering och demokratisering så smittar det av sig till grannländerna och "snöbollen" sätts i rullning i det geografiska området. Att demonstrationseffekten är tydlig påvisar Diamond genom exempel från 1989 när solidaritetsrörelsen i Polen fick sitt stora genomslag som spred sig till Ungern där liberala inslag och flerpartival etablerades. Ungerns förändring spred sig sedan till Tjeckoslovakien och Tyskland som snabbt följde efter och även dem etablerade flerpartival. Enpartistytret var nu försvagat vilket även låg till grunden för Sovjetunionens försvagande och kollaps. Samma demonstrationseffekter gick att se i början på det nya millennieskiftet när den demokratiska fridfulla revolutionen startade i Serbien 2000 till Georgien 2003 och senare den orangea revolutionen Ukraina 2004. Demonstrationseffekter påvisar för den geografiska omgivningen att när ett land påbörjar en demokratisering att det är möjligt att få till en förändring, vilket i sin tur inspirerar omgivningen att själva mobilisera sig för förändringar, men demonstrationseffekterna lär även ut vad nästa land bör och inte bör göra för att få till en förändring. Grannländer influeras av varandra samtidigt som de allt som oftast delar samma religion och historia och liknande kultur. När den likasinnade grannen förändras inspireras den egna staten till en förändring och denna yttre faktor är av stor roll för en demokratisering för ett land menar Diamond (Ibid: 106–111). Liknande demonstrationseffekter som bidragit till förändring går att se i alla kontinenter men i närstående tid främst den arabiska våren som spred sig som en löpeld.

4.2.2 Fredliga påtryckningar

Fredliga påtryckningar utifrån är en av Diamonds yttre demokratiseringsfaktorer och han menar att USA har varit föregångslandet av användandet av fredliga påtryckningar gentemot auktoritära stater för en förändring. Med främjande och

påtryckningar för demokrati, demokratiska värderingar och ideal har demokratiska stater använt sig utav så kallad inflytande och koppling (leverage, linkage). Fredliga påtryckningar genom inflytande hänger ihop mycket med de ekonomiska banden (investeringar, lån, handelsavtal), säkerhetsband (fördrag och garantier) och sociala band (turismnäring, utbildningsavtal) och genom dessa förbindelser mellan stater kan de demokratiska staterna sätta press på de icke-demokratiska staterna att förändra sig för att bibehålla dessa avtal och kontrakten samtidigt som hot om att bistånd och utvecklingspengar kan komma att dras tillbaka om inte det auktoritära landet förändrar sig. Utöver biståndet är diplomati och sanktioner de två främsta instrumenten att använda sig utav vid fredliga påtryckningar. Genom banden mellan länder etableras en koppling och länder blir influerade av varandra och är en faktor för att de auktoritära staterna förändras för att passa in och fortsätta ses som en handelspartner. Viljan att bli accepterad som en jämlik handelspartner för industrialiserade länder påskyndar dem att ta till sig påtryckningarna vilket i sin tur bidrar till en liberalisering i samhället och senare en demokratisering (Ibid: 111–116).

4.2.3 Sanktioner och bistånd

Sanktioner och hot om tillbakadragande av bistånd av demokratiska länder utifrån är en bidragande faktor till en demokratisering menar Diamond. Genom att isolera auktoritära länder via sanktioner försvinner inflytande och kopplingen (leverage, linkage) och de auktoritära staterna som är beroende av handelsavtal och handelsutbyte för att bibehålla den ekonomiska stabiliteten försvagas. Utan handel och utbyten med andra länder faller landets ekonomi vilket försvagar regimens legitimitet samtidigt som bistånd till civilsamhället dras tillbaka, händelser av denna karaktär sätter de auktoritära länderna i trångmål och de blir isolerade, den enda utvägen blir att förändra sig och lyssna till kraven. De ekonomiska sanktionerna och tillbakadragandet av bistånd är ett effektivt instrument och Diamond hänvisar till b.l.a. situationen i Afrika på 1990-talet där ekonomiska sanktioner satte fart på demokratiseringen i kontinenten samtidigt som hot från västländer att dra tillbaka bistånd om inte demokrati och de mänskliga rättigheterna skulle utvidgas. Bistånd och lån med villkor och hot om att dra tillbaka och stoppa biståndet påvisar effektivitet eftersom de auktoritära länderna är beroende av bistånden, när flera länder går samman mot det auktoritära landet och ställer krav på ökade mänskliga fri och rättigheter blir pressen påtaglig, men även stora organisationer som Världsbanken ställer mångt och mycket krav på stater för att tillgodose ett lån. Det finns däremot även risker med sanktioner, finns det få inslag av inflytande och koppling mellan de som utför sanktioner och de som får sanktioner mot sig skapar det en ineffektiv press som kan leda till att det auktoritära landet som nu blivit isolerat i stället vänder sig till likasinnade auktoritära länder och påbörjar ett djupare samarbete med dem och på så sätt fördjupas det ickedemokratiska styrelsesättet samtidigt som civilsamhället påverkas i ännu högre grad negativt. Därför är

balansgången gällande sanktioner och bistånd snäv då handlingarna kan komma att skada mer än vad den kan inbringa nytta för civilbefolkningen (Ibid: 116–120).

4.2.4 Demokrati genom assistans

Demokratisering och öppenhet genom assistans poängterar Diamond är av den modernare varianten som började användas i slutet av 1980-talet men på senare år blivit allt viktigare. Genom att demokratiska stater utbildar, assisterar och influerar länder som är på väg att liberaliseras. Med råd, stöd och kunskapsutbyte på regeringsnivå med hur länder ska stärka institutionerna, reformer för en demokratisering, valprocedurshjälp och stärkandet av civilsamhället men även stöd på lägre nivå genom att stötta och bistå civilsamhällesorganisationer för att stärka civilsamhället. USA inrättade organisationen National Endowment for Democracy (NED) med syftet att stötta demokratin i världen och har genom bistånd och kunskapsutbyte genom åren stöttat b.la. Polen under kommuniststyret där stödet till fackföreningar blev avgörande då fackföreningarna mobiliserade sig för ökade rättigheter för utbildning och projekt inkluderande mänskliga rättigheter. Fackföreningarnas ökade inflytande och styrka kom att försvaga kommuniststyret, ett annat exempel är stödet till Chile där stora demokratiassistanser genomfördes med att utbilda civilsamhället, stötta civilsamhälleorganisationer, fackföreningar och mobilisera medborgare till att rösta i valet. Genom assistansen stärktes civilsamhället och vid valurnorna fick dem representativet som sedan stärkte pluralismen i maktens korridorer som i sin tur bidrog till en liberalisering och demokratisering i samhället. Demokratiassistans är en lång process som påbörjas innan befolkningen går till valurnorna, genom att hjälpa samhället att implementera demokratiska ideal växer sig samhället starkare ända tills valdagen och vidare efteråt, därför är inte demokratiassistansen endast förknippad till valproceduren utan flera faktorer omkring är av avgörande roll. Utbildning, work-shops, nätverksträffar och att stärka civilsamhällets roll ihop med utomstående valobservatörer på valdagen är demokratiassistansens främsta uppgift som visat sig vara av stark faktor för en liberalisering och demokratisering i icke-demokratiska länder (Ibid: 121–133).

4.2.5 Demokrati genom tvång

Den sista externa faktorn som driver till demokratisering är demokrati genom tvång, Diamond påpekar att denna faktor är den sista att använda sig utav när ifall alla andra faktorer misslyckats med att bidra till en demokratisering samtidigt som faktorn är den svagaste för att hjälpa ett land att demokratiseras. Metoden att påtvinga demokrati genom intervention för att införa eller återupprätta demokrati i

ett land är kontroversiell med tanke på ett lands suveränitet samtidigt som historien har visat att det är svårt att implementera demokrati på rak hand utan förebyggande processer. Diamond poängterar att USA har intervenerat i Afghanistan och Irak och implementerat demokrati med stora svårigheter och att demokrati genom tvång endast bör användas som absolut sista utväg. Däremot kan hotet om demokrati genom tvång med en militär intervention förändra ett lands politiska landskap, en ledare som blivit tillsatt lagstridigt kan komma att bli avsatt samtidigt som en annan pro-demokratisk person kan komma att få styra en övergångsregering under tiden en ny ledare ska väljas.

5 Analys

I analyskapitlet kommer de teoretiska utgångspunkterna att appliceras och analyseras. Larry Diamonds demokratiseringsteori som inkluderar interna och externa faktorer för en övergång till en demokratisering och demokrati kommer att analyseras på fallstudielandet Estland. I den första delen analyseras de interna faktorerna följt utav de externa faktorerna. Slutligen i analysdelen kommer en övergripande diskussion och sammanfattning av analysen att redogöras.

5.1 Interna faktorer

Analys av Estlands demokratisering med hjälp av det teoretiska ramverket, Diamonds interna faktorer.

Estland var ett land som var en del av Sovjetunionen från 1944–1991 och gick då under namnet Estniska socialistiska sovjetrepubliken, förkortat Estniska SSR men i början av Sovjetunionens fall röstade den Estniska republiken för självständighet och egen suveränitet bort ifrån Sovjetunionen. Detta var den första händelsen som splittrade makteliten och topparna, vissa förblev lojala till Sovjetunionen och styret i Moskva samtidigt som andra i makteliten med stöd från civilsamhället röstade för utträde och egen suveränitet. Det är när maktbalansen förändras bland eliterna och hard-liners vs soft-liners vill åt olika håll som en förändring är möjlig i samhället påpekar (Diamond 2008: 91–93) och kallar faktorn för auktoritär splittring, i vilket så fallet även var för Estland. Inom loppet av två år hölls två referendum och ett första parlamentsval i Estland, detta stärkte den auktoritära splittringen och försvagade eliten och att makten skulle koncentreras till en eller ett fåtal efter landets självständighet (Livik 2011: 17–21). 1991 den tredje mars hölls referendomet om självständighet där en klar majoritet röstade för med hela 77,8 procent vilket motsvarade 737 964 röster. 1992 ett år senare hölls nästa referendum för att rösta igenom den nya konstitutionen, en tydlig majoritet röstade igenom konstitutionen som även innebar en spridning av maktpositioner där konstitutionen innefattade en president och en premiärminister, blandformen som benämns för semipresidentialism, på så sätt stärkte även konstitutionen landet från att kunna tillåta sig att makt koncentreras till en person där en auktoritär riktning hade kunnat ske (Ibid: 23–26). Konstitutionen innebar att det är presidenten som väljer premiärministern som i sin tur väljer sin egen kabinett som sedan måste godkännas i parlamentet, *Riigikogu*, genom detta går det att undvika att en ledare blir maktfullkomlig även om presidentens roll främst är ceremoniell samtidigt som

premiärministern i faktiska fall styr landet (Taagepera 1994: 223-227). Analysen påvisar att den auktoritära splittringen snabbt bidrog till ett nytt politiskt landskap vilket gav upphov och plats till demokratiska inslag i samhället. Genom att flera parter ifrån olika grupper deltog i utformandet av konstitutionen fick den på så sätt också tyngre legitimitet vilket i sin tur innebar att det blev lättare att följa och vara konstitutionen trogen, när individer som senare kom att tävla om makten behövde följa den. Med minskad risk att det skulle behövas skriva en ny konstitution efter valet (Ishiyama 1997: 105–109). På två år hade nu Estland röstat igenom sin självständighet och landets nya konstitution vilket stärktes av det nationella valet, parlamentsvalet och presidentvalet som hölls samtidigt, detta genomfördes den 20 september 1992 och att befolkningen hade röstat två gånger i referendum förut resulterade i att tilliten till valmekanismerna nu redan var utvecklat. Genom att befolkningen redan precis varit involverade i fria val var nu risken minimal att ett auktoritärt styre skulle kunna ta sig in och bestämma, valprocesserna var nu för estländarna det vanliga sättet att komma till beslut (Grofman, Mikkel och Taagepera 1999: 237–239). Den auktoritära splittringen och försvagande av eliten syntes i valet där flera olika partier ställde upp och tog sig in i parlamentet och pluralismen blev påvisande där hela nio partier lyckades ta sig in i kammaren och pluralismen var ett faktum trots att parlamentsvalet innefattade en spärrgräns på 5 procent för att kvalificera sig in i kammaren samtidigt som proportionell representativet applicerades och av kammarens 101 platser blev Isaamaliit (IL, Fädernesslandets förbund) störst med 29 platser, ihop med Estlands nationalistiska frihetsparti och moderaterna bildade man majoritetsregering där Mart Laar partiledare för Isaamaliit blev premiärminister. Att landet lyckats bilda koalitionsregering med en smidig övergång och tillsättning av makt och legitimitet påvisar att den auktoritära splittringen ledde Estland in i en demokratisering och senare en demokrati med fria val och en rättvis tävlan om makten (Vinkel et al. 2012: 33–35). Samma år hölls presidentvalet och Lennart Merti blev första presidenten efter inrättandet av den fjärde konstitutionen. Som Diamond menar i sin teori försvagas det auktoritära styret när nya legitima demokratiskt valda kommer till makten genom de fria och rättvisa valen. Estland införde snabbt efter referendummet om självständighet även röstning om landets nya konstitution, den fjärde vilket påskyndade liberaliseringen och demokratiseringen i ännu djupare grad. Med konstitutionen medfördes två val, ett till presidentvalet och ett parlamentsval. Det landet snabbt gjorde var att försöka stabilisera och fördjupa demokratin i landet för att sedan kunna konsolidera den. På så sätt lyckades de bygga ett stabilt politiskt landskap utan att tillåta sig hotas av auktoritära röster och viljor samtidigt som koalitionsregeringen och maktdelningen mellan president och premiärminister stärkte demokratins spelregler (Metcalf 1998: 333–336, 346–347). Konsolideringen av demokratin och dess spelregler blev tydligt i Estland när landet tre år senare 1995 följt utav ett ytterligare parlamentsval 1999 genomgick smidiga legitima valprocesser, de institutionella ramverken var nu etablerade och transitionen av makt genomfördes fredligt (Lagerspetz 2001: 411–413). Vidare etablerade Estland ambitioner på den internationella arenan och redan 1995 skrevs avtal mellan EU och Estland som involverade handelsavtal men även ett avtal om att bli en framtida kandidat-land till Europeiska unionen. Senare 1997 blev Estland

ett kandidatland och vidare 2003 höll landet ett referendum där ja sidan vann med två tredjedelar, 66 procent och 2004 1 maj var landet en medlemsstat av den Europeiska unionen. Resultatet visade att civilbefolkningen var trygga i demokratins spelregler och att det inte fanns någon vidare majoritet av väst- och EU-skepticism i landet trots att man nyligen varit en del av Sovjetunionen, istället påvisade resultatet att man delade de ”europeiska värderingarna”. Genom att etablera sig på den internationella arenan delades liberala värderingar med organisationer som man sökte medlemskap hos, på bara 15 år efter landets självständighet hade Estland blivit medlemmar av EU, NATO och Världsbanken vilket ställde krav på en utvecklad demokratisk stat för att ens bli påtänkta medlemmar, vilket man lyckats med och fördjupandet i de internationella organisationerna stärkte landets egen demokrati istället för att riskera att åter hamna i forna sovjet-kommunistiska styrelsesätt. Men även att medlemskap i både EU och NATO var en säkerhet för Estland själva att behålla sin konsoliderade demokrati, som en garanti mot både Ryssland och en auktoritär negativ förändring inifrån makten (Mikkel och Pridham 2004: 718–738). Vidare främjade Europeiska unionen demokrati och demokratisering till länder efter Sovjetunionens fall som ansågs sig ha potential att utvecklas till att bli en fullvärdig medlemstat i unionen vilket var fallet med Estland och Raik (2004: 567-578) menar att Estlands snabba regimförändring efter Sovjetunionens fall genom den nya konstitutionen och parlamentsval och därefter presidentvalet påvisade en fördjupning för ett land i transition mot en konsoliderad demokrati vilket i sin tur gjorde att den Europeiska unionen försökte följa med i landets våg och på så sätt främja demokrati genom att stötta landet mot att bli ett kandidatland och senare en medlem av unionen. Samtidigt som utnämmandet som kandidatland ställde krav på Estland att fördjupa, utveckla och vidare följa de demokratiska västerländska idealen. På så sätt fördjupades landets demokrati effektivt med en ”morot” att sträva efter, medlemskapet i Europeiska unionen. Legitimiteten med den nya konstitutionen och en ekonomisk utveckling som kom med nya liberala reformer med det nya styrelsesättet med både en president och premiärminister stärkte Estlands demokratisering och konsoliderade landets demokrati och Hopf (2002: 404–407) menar att anledningen till att transitionen till en demokrati var så framgångsrik främst med anledning av den ekonomiska utvecklingen. Det var lättare att fortsätta lita på och lyssna till beslutsfattarna som valt till sitt ämbete eftersom de levererade en snabb ekonomisk utveckling med hjälp av den liberala marknaden. Med den goda utvecklingen och demokratiseringen i landet kunde inte heller en grupp anspela på missnöjet och mobilisera gentemot en förändring i samhället, det fanns inga rimliga alternativ för en kupp eller att en karismatisk ledare skulle överta makten även om landet precis hade inrättat sin nya konstitution eftersom det inte fanns några andra alternativ som skulle vara bättre än den nya liberala demokratin som snabbt vann legitimitet med anledning av främst den ekonomiska utvecklingen (Ibid: 409–411). Den djupgående analysen av den auktoritära splittringen visar hur fort det gick för Estland när demokratiska inslag väl etablerades och lade grunden för fördjupningen med en tydlig konstitution följt utav ett demokratiskt regelverk som efterlevdes i de kommande valen efter självständigheten.

Följt utav den auktoritära splittringen kommer den auktoritära förändringen. När ett lands auktoritära maktutövande förändrats till ett demokratiskt styre leder det till en ekonomisk utveckling, utbildning, urbanisering och att den auktoritära förändringen leder till en demokratisk utveckling av samhällsbärande institutioner och en demokratisk utvecklad statsapparat (Diamond 2008: 94–98). Analysen visar att den auktoritära förändringen i Estland medförde en ny statsapparat och den offentliga förvaltningen genomgick en tydlig förändring från det tidigare planekonomiska till en marknadsekonomi där marknaden bidrog till Estlands liberalisering och demokratisering och Muhhina (2015: 580-584) betonar att framgången i Estlands auktoritära förändring till ett demokratiskt offentlig förvaltning ligger i att landet direkt efter sin självständighet etablerade neoliberala politiska reformer och en tydlig strikt finanspolitik för att stimulera samhället, men även att den offentliga förvaltningen fick arbeta i ”fred” utan att färgas politiskt, utan experter fick agera i egen person samtidigt som förvaltningen sköttes utan en toppstyrning och av koncentration av makt. En viktig förändring var att flera statliga sektorer reformerades och fick en blandad utstyrelse med privat och offentligt ägande. Med de privata aktörerna och spridningen av ägandeskap av bolag ihop med att makten decentraliserades förstärktes samhället och marknadsekonomin vilket ökade och fördjupade demokratiseringen och marknadsdemokratin. Genom att bygga upp institutioner och den liberala marknadsekonomin, förändra och modernisera institutioner och tillsätta teknokratiska personer vid statsapparaten och den offentliga förvaltningen lyckades Estland liberalisera och demokratiseras fort i den auktoritära förändringen från det föregående sovjetiska styret (Ibid: 585–587). Estlands BNP var svagt efter självständigheten men genom en mikroekonomisk tydlig policy med stärkandet av den fria utrikeshandeln, låga nivåer av subventioner från staten för jordbruk och industri ihop med en monetaristisk budgetpolicy lyckades ekonomin växa sig stark, på så sätt stärktes även legitimiteten för Estland bland befolkningen när ekonomin gick stark och tillliten till beslutsfattarna stärktes vilket konsoliderade demokratin (Lagerspetz 2001: 407–411). Vidare visar analysen att genom den auktoritära förändringen i Estland sattes ekonomin i fokus och urbaniseringen ökade i takt med att industrisamhället blev mindre och även om jordbruket fortsatt var en viktig faktor flyttade människor till storstäder där servicesektorn snabbt växte, från att tidigare ha ansetts varit en icke-produktiv sektor under sovjettiden (Tammaru, Kulu och Kask 2004: 218, 226). Med den ekonomiska framfarten som drev urbaniseringen i landet utökade även människors rättigheter som drev demokratiseringen framåt i landet, människor kunde nu äga sina egna hus och i annat fall äga sin egen kiosk när det privata ägandet blev vanligare utan statlig inblandning. På högsta nivå i samhället började statsapparaten att vända sig ifrån det gamla sovjetiska handelsrelationerna och nu vänder sig estländarna till de nordiska länderna för handelsrelationer och avtal, denna förändring att Estland nu blickade mot väst menar Taamaru (2001: 505–510) drev landet till en alltmer demokratisering. På den ena sidan visar analysen att stora investeringar och handelsavtal gjordes med västländerna som stärkte landet på makronivå men på den andra sidan även hur urbaniseringen och det privata ägandet stärkte samhället på micronivå vilket i sin tur gjorde att civilbefolkningen i slutändan fick det bättre ekonomiskt privat. Den auktoritära förändringen menar

Diamond (2008: 94) genom att styret förändras och demokratiseras leder till att samhällsapparaten går mot ett liberalt öppet ekonomiskt styrelsesätt medför till att civilbefolkningen får en bättre livskvalité som i sin tur stärker demokratin. Livskvaliteten syntes inte bara genom att den privata ekonomin blev bättre utan att utbildningsnivån ökade i landet och Tomusk (2001: 204–211) menar att de nya liberala lagstiftningsreformerna gav fler möjligheten att studera på universitet och på en högre utbildningsnivå. Frigörandet från Sovjetunionen med stärkandet av fria utbildningsreformer visar i den djupgående analysen att det fanns en stark drivkraft att forma sina egna öppna utbildningsinstitutioner bort från det sovjetiska och socialistiska präglade universiteten samtidigt som uppkomsten av privata universitet etablerades i landet Exempelvis för att stärka Estlands egen nationalitet tonades det ryska språket ner ut även om språket fortfarande fanns kvar inom akademien och det estniska språket lyftes fram i utbildningarna och skolreformerna i Estland syftade i hög grad att skapa sig en egen nationell identitet menar (Khavenson och Carnoy 2016: 4–8). Den auktoritära förändringen som utvecklade nya reformer i utbildningsväsendet var inte enbart av utbildningsskäl utan även för att främja Estlands nationella identitet menar Coulby (1997: 126-130) som påpekar att estniska är det enda officiella språket och här spelade utbildningsfaktorn in för att stärka språket samtidigt som reformen skulle försvaga ryskans roll i samhället och kom att tolkas som att ”vill du tala ryska så flytta till Ryssland” vilket gav upphov till en tunn linje att vandra på eftersom de civila rättigheterna för rysktalande befolkningen var tvungen att respekteras (Ibid: 131–133). Förändringen var påtaglig och efter att ha varit helt influerat av Sovjetunionens ekonomiska, politiska och ideologiska sfär ville den nya staten och de nya demokratiskt valda beslutsfattarna klippa de historiska band där språk var en viktig faktor för att stärka Estlands nationella identitet och utbildningsreformerna var en viktig faktor ihop med ekonomin i Estlands nya neoliberal agenda (Saar och Roosalu 2018: 156–158). När utbildningsnivån ökar i ett land innebär det att fler människor måste flytta in till städerna för att studera på universiteten och urbaniseringen stärker därefter de utbildade och mobiliserar en större medelklass som i sin tur bidrar till individens nya kunskaper, medvetenhet och en förståelse för omvärlden samtidigt som informationsinhämtning sker med ett kritiskt perspektiv. Individer utsätts för nya perspektiv och influeras av nya ideal och tankar vilket stärker konsolideringen av demokratin (Diamond 2008: 95–96).

Den tredje interna faktorn som driver ett lands demokratisering som analyseras härnäst är utvecklingen av de fria värderingarna. Denna faktor hänger ihop med den föregående för när en auktoritär förändring sker i ett land och liberaliseras genomgår en transition, den auktoritära förändringen har bidragit till en ekonomisk utveckling, urbanisering och en högre utbildad befolkning och (Diamond 2008: 100–102) lyfter upp att den fria informationsinhämtningen ihop med dess privatisering och massmedias frigörande från staten driver en utveckling för en nybildad stat. När Estland demokratiserades spelade de fria värderingarna in och i analysen går det tydligt se hur tydlig NGO's bidragande var. Nya NGO's (Non governmental organisations) etablerades utan statlig inblandning, vem som helst kunde starta en intresseorganisation och mediefriheten stärker demokratiseringen.

De civila rättigheterna stärktes där yttrandefriheten och pressfriheten var en viktig reform för att stärka demokratin. Estland prioriterade friheten från censur och politisk kontroll över medier efter landets självständighet (Balcytiené och Lauk 2005: 96–97). Etableringen av de fria medierna utan statskontroll syntes tydligt efter självständigheten och media var förutom en kanal för de fria värderingarna nu även en affärsmodell för reklamintäkter och andra kommersiella inkomster. Privatiseringar av statliga nyhetstidningar genomfördes och utländska aktörer, främst nordiska, kom att etablera ägandeskap i de estländska mediebolagen. Effekten av stärkandet av det fria värderingarna och ordet var att tv, radio och tidningarna aldrig hade upplevt ett sådant politiskt fritt arbete, de var inte på något sätt kontrollerade av staten och medielandskapet liberaliserades och kommersialiserades vilket i sin tur stärkte samhällets demokrati (Ibid: 99–107). Betydelsen i den djupgående analysen påvisar hur media inte längre kunde användas som en kanal för statsmakten utan media stod självständigt fritt från politiska påtryckningar, pressfriheten och rättigheterna stärktes utav att Estlands publicistorganisation etablerade ett eget pressråd (Lauk 2008: 61–62). Å andra sidan finner analysen ett samband mellan media och det privata ägandeskapet som kom att stärka mediernas roll och maktposition. Etableringen av den nya mediereformen och uppkomsten av nya tidningar och mediebolag stärkte även det estniska språket och kom att bli en viktig kanal för den nya pluralistiska politiska kartan i landet med flera partier i parlamentet. De fria värderingarna, ordet, press och tryckfriheten är inte att underskatta, de kan mobilisera och forma ett samhälle i stor betydelse, så var fallet i Estland menar Vihalemm (2006: 17–27), samtidigt som medelklassen växer och utbildningsgraden ökat förblir media en stark pelare i granskningen av makten och stärkandet av demokratin. Som en del i liberaliseringsfasen etablerades flera nya tidningar och tidsskrifter samtidigt som en ny generation journalister uppkom för att fylla behoven i media, denna generation utvecklade samhället och medias roll menar Vilhalemm (2006: 17–21) genom att dem snabbt tog till sig den anglosaxiska modellen av journalistik samtidigt som siffror visade att tidning och tv-tittande gick upp efter Estlands självständighet medan radiolyssnandet gick neråt. På så sätt styrker detta att befolkningen blev mer mottagliga till olika typer av medier och helt fria åsikter, samtidigt som internets roll inte ska underskattas och när befolkningen fick sig en högre utbildning och bättre ställt medförde det i större utsträckning en större tillgång till de fria medierna (Ibid: 26–27). Att befolkningen har möjlighet till alternativ informationsinhämtning som inte är kontrollerad av staten och att landets medier är fria från politiska påtryckningar och influenser gör att medierna kan granska makten men också att befolkningen kan lita på att den information som tillgodoses är neutral utan statlig kontroll och inblandning. De fria värderingarnas utveckling stärker befolkningen och samhällets rättigheter, attityder och stärker transitionen och är en viktig pelare för en demokratisk riktning och i en demokratisering menar (Diamond 2008:98).

Framväxten av det civila samhället är den fjärde drivande faktorn till demokratisering påpekar (Diamond 2008:102–106) genom att NGO:s, fackföreningar och andra organisationer som mobiliserar människor av samma åsikt

och när detta etableras bidrar det till ett friare öppnare samhälle utan statlig blandning. Civilsamhällets utveckling stärker människors fri och rättigheter och etableras tidigt i stater när en auktoritär splittring skett i statsapparaten och s.k. ”soft-liners” propagerat för ett öppnare samhälle. Analysen visar att i Estlands fall startades bl.a. NGO:s som främjade demokrati och mänskliga rättigheter, kvinnors rättigheter, politiska organisationer och fackföreningar men även nationella intresseorganisationer och miljöorganisationer kom att mobiliseras och NGO:s stärkte det sociala kapitalet och tillgodosåg ett kontaktnät mellan civilsamhälle och statsmakten (Uhlin 2006: 50–53). Civilsamhällets organisationer finns till för att stärka samhället och mobilisera befolkningen vilket i sin tur bidrar till ett aktivare och mer ”pro-demokrati attityder” men fyller även funktionen att de kan agera som en grindvakt gentemot statens eventuella maktmissbruk (Ibid: 140–142). De NGO:s som bildades att stötta kvinnor och jämställdhetsfrågor är specifikt viktiga för att utveckla jämställdhet, feminism och pluralismen i civilsamhället som stärker demokratin menar Horn (2008:63–68) som vidare argumenterar för att de pro-amerikanska och pro-europeiska värderingarna genom NGO:s stärkte kvinnor och organisationer som arbetade med feminism, jämställdhet och kvinnofrågor. Kvinnors rättigheter ökade och de blev en självklar del av påverkanskampanjer och deltagande i civilsamhällets kamp för förändring. Från att traditionellt varit ett mansdominerat samhälle när Estland var en del av Sovjetunionen bidrog de NGO:s som arbetade med kvinnofrågor till en pluralism och en gräsrots-aktivism som stärkte feministiska och kvinnliga frågor i samhället (Ibid:70–73). Civilsamhällets utveckling och framväxt bidrar och speglar sig i befolkningens utökade intresse av politiken men även det politiska deltagandet. När det etableras föreningar och organisationer som arbetar med en viss fråga som individen bryr sig särskilt om stärks intresset och viljan att vara med att påverka till en förändring och i Estlands fall påvisades ett ökat intresse, positiva attityder och viljan att vara med att påverka det nya landet i en riktning som individen stod för. När sedan civilsamhället ser att en förändring är möjlig stärks den politiska tilliten till demokratins spelregler (Kivirahk, Rosimannus och Pajumaa 1993: 149–155). Vidare går det att se att NGO:s och civilsamhällets agerande stärkte den politiska diskussionen och påverkade uppkomsten av nya reformer och år 1998 fanns det 4566 olika NGO:s i Estland och även om 44 procent av alla NGO:s hade sitt säte i storstäderna gick det att se att den snabba etableringen av NGO:s i hela landet stärktes utav viljan att hela landet hade attityden att närma sig väst och att anamma samma ideal, med flera intresseorganisationer utan statlig inblandning samtidigt som flera organisationer etablerades som paraplyorganisationer eller nationella filialer som ingick i internationella organisationer vilket stärkte civilsamhället och underlättade utvecklingen av organisationerna genom att ta lärdom av systerorganisationerna som redan var etablerade i demokratiska västerländska länder (Lagerspetz, Rikmann och Ruutso 2002:74-82). Civilsamhället och det fria samhället i Estland stärktes ytterligare utav den akademiska friheten, där utbildningssystemet tidigare tydligt varit Sovjet-politiserat och följt starka ramverken från unionen blev förändringen påtaglig där utbildningssystemet fick större svängrum och frihet med en vilja att integrera sig med den europeiska standarden och värderingarna. Den centraliserade utbildningsreformen förändrades till en decentralisering med friare

tyglar och reformer för varje utbildningssäte där den västerländska modellen stod som förebild, att separera politik från utbildningsväsendet vilket tillåter individer att tänka och uttrycka egna värderingar samtidigt som utbildningsreformerna främjar demokrati och demokratiska värderingar (Lapping 2004: 101–110).

5.2 Externa faktorer

Analys av Estlands demokratisering med hjälp av det teoretiska ramverket, Diamonds externa faktorer.

Externa faktorer som driver till en transition och en demokratisering innebär att det är faktorer utifrån som påverkar och förändrar landet snarare än inifrån landet självt. Internationella influenser och inflytande har de senaste decennierna spelat en större roll i att påverka till en demokratisk förändring och från att ha bidragit till en förändring genom främst interventioner med militär kraft gentemot suveräna stater till att senare bidra till en demokratisk förändring genom främjandet av demokrati och demokratiska normer och ideal (Diamond 2008: 106–107). Främjandet har syftat till att bidra, utveckla och att hjälpa länder att etablera och stärka institutioner och de demokratiska spelreglerna.

Den första externa faktorn som bidrar till en demokratisering är diffusion och demonstrationseffekter som Diamond även menar är den starkaste faktorn som gör minst skada fysiskt på civilbefolkningen. Genom att ett land påverkas och influeras av sin omgivning påbörjas en så kallad snöbollseffekt, när ett land i regionen reser sig och förändras smittar det av sig till grannländerna som sneglar och influeras själva till att tro att en förändring är möjlig för även dem. Det gick att se i analysen att i Estlands fall går detta att titta på influenserna från den geografiska omgivningen, där först Litauen deklarerade självständighet 1990 ifrån Sovjetunionen vilket smittade av sig på grannländerna där både Estland och Lettland senare kom att följa efter. Å andra sidan visar analysen att trots att befolkningen i Estland och grannländerna inte hade någon vidare erfarenhet i närtid av att styra och regera utan följde ständigt direktiven från styret i Moskva, att de trots det mobiliserade sig och att de vågade kräva självständighet vilket senare accepterades utan militärt våld. Demokratiseringen stärktes i Estland av att landet vid självständigheten snabbt etablerade en agenda för att inskaffa ett decentraliserat system som på så sätt skulle involvera hela samhället och städer snarare än att applicera samma metod från Sovjetunionen med en centraliserad makt. På så sätt kunde de baltiska länderna snegla på varandra och ta lärdom och intryck av hur grannen agerade för att stärka sin egen nyfödda demokrati snarare än att falla åt ett auktoritärt styrelseskick (King och McNabb 2017: 22–32). Mikhail Gorbachevs

reformer Perestroja (omstrukturering) och Glasnost (öppenhet) blev början på slutet av Sovjetunionen menar Woog (2015: 28–30) där invånarna av unionen för första gången fick större friheter och befogenheter vilket stärkte frihetsrörelserna i de baltiska staterna och ökade tempot för en förändring. Detta gick tydligt att se och analysen påvisar hur demonstrationerna kom att präglade utvecklingen i Sovjetunionen där det går att se på händelsen 1989 vid 50 årsjubileet för Molotov-Ribbentrop-pakten (Ett icke-angreppsmakt mellan Sovjetunionen och Tyskland) vilket föranleddes av stora protester och manifestationer som spred sig i de baltiska länderna, för symbolikens skull bildades en mänsklig kedja som sträckte sig över 644 kilometer genom alla de baltiska ländernas huvudstäder och händelsen stärkte viljan till självständighet och när Litauen förklarade självständighet 1990 följde även grannländerna Estland och Lettland med ett år senare där en snöbollseffekt var tydlig. Inflytandet utifrån influerade Estland att själva ta klivet gentemot självständighet och att påbörja resan bortom kommuniststyret och de västerländska demokratierna var snabba med att stötta Estlands självständighet som själva vände sig åt väst för att bygga sitt nya statsskick. (Ibid: 30–32). Det gick att finna i analysen att eliterna i Estland tog större och större kontroll över Estlands inflytande gentemot statsmakten i Moskva i början av 1990 talet och kommunistpartiet blev allt svagare samtidigt som det i grannländerna blev tydligt att nya partiformationer växte sig starkare än kommunistpartiet, så kallade Popular Fronts (partier som mobiliserar arbetar och medelklassen gentemot det största partiet) växte sig populära i Litauen som senare influerade rörelsen i Estland. När Popular Fronts växte sig större stärktes mobiliseringen i Estland för självständighet och utträde ur Sovjetunionen och vid referendumet bara månader efter att Litauen röstat om självständighet gick Estland samma väg där 79 procent röstade för vilket påvisade en tydlig majoritet och dominoeffekten var ett faktum för Sovjetunionens fall och början på slutet (Marple 2011: 464–468). Demonstrationseffekterna i regionen stärkte Estlands egna uppståndelse gentemot en förändring och självständighet från Sovjetunionen stärktes och accelererades av de starka självständighetsrörelserna i regionen som grundade sig i missnöjen gentemot Moskvas beslut att placera farliga kemikaliska industrier och utbyggnaden av Ignalia kärnkraftverket i Litauen samtidigt som den ryska makten ville förflytta flera tusen ryssar som arbetskraft vilket skapade de första stora demonstrationsvågorna där sedan frihetsrörelserna kom till liv. Detta är något som Diamond hävdar i sin teori att när den likasinnade grannen förändras så influeras och inspireras regionen till en egen positiv förändring genom att snegla och att få se att det är möjligt att få till förändringar (Diamond 2008: 106–108). Små proteströrelser gentemot makten i Moskva mobiliserade Litauens invånare att våga säga emot och stå upp vilket i sin tur stärkte och influerade hela Baltikum att mobilisera sig och protestera och demonstrera för orättvisor vilket fick frihetsrörelserna att frodas (Lieven 1993: 219–230).

Fredliga påtryckningar är Diamonds andra externa faktor som bidrar till ett lands demokratisering, med fredliga påtryckningar menas främjandet och propagerandet för demokratiska värderingar, ideal och normer (Diamond 2008: 112–114) Detta går att se i Estlands demokratisering där fredliga påtryckningar och främjandet av demokratiska ideal krävdes av Estland för att först bli accepterade som kandidatland och senare medlemsland i Europeiska unionen, så var fallet även

för ett NATO-medlemskap. De fredliga påtryckningarna visade sig tydligt och gick att se vid EU närmandet där EU:s institutioner, främst av Europeiska rådet, att Estland var tvungna att anpassa sig efter Köpenhamns kriterierna vilket i praktiken innebar att för att bli ett kandidatland och senare ett medlemsland krävdes det stora politiska reformer som stöttade demokratin och en stabilitet, att följa rättsstatsprincipen och stärka mänskliga fri och rättigheterna för minoriteter. Detta var några av EU:s krav för att låta Estland förhandla om ett medlemskap och den europeiska integrationen med sina fredliga påtryckningar formade och främjade Estlands fördjupade demokratisering (Viks och Liiv 2005: 67–71). De stora nya politiska reformerna i den offentliga förvaltningen var EU:s främsta påtryckning för att få Estlands demokrati att fördjupas snarare än att de åter skulle hamna i post-sovjetisk anda, meritokrati och transparens skulle förstärkas i den offentliga sektorn och den gamla sovjetiska förvaltningen med autokrati, centralstyrning, nepotism och korruption skulle nu ändras till en förvaltning som västerländska demokratier stod för (Ibid: 72-75) Professionaliseringen stärkte och fördjupade demokratin i Estland med tydliga fredliga påtryckningar från EU som krävde Estland att acceptera reglerna för att kunna närma sig ett medlemskap i unionen. Det var märkbart att EU agerade som en utvidgande aktör efter Sovjetunionens fall för att försöka närma sig de nya staterna och propagera och främja de värderingarna som unionen stod för, för att utvidga EU som makt men även för att det lockade Estland att försöka gå med i unionen vilket skulle stärka landets ekonomi och ett inträde till EU:s inre marknad. Europeiseringen och kraven gentemot Estland utifrån, främst av EU som aktör stärkte demokratiseringens spelregler i landet och konsoliderade demokratin men även professionaliserade den offentliga förvaltningen (Ibid: 91–96). Detta visar hur EU ställde krav på Estland att ytterligare effektivisera och stärka statsförvaltningen och landet var efter självständigheten beroende av den egna ekonomiska utvecklingen för att stärka samhället och utvecklas, vilket EU förstod och kraven om EMU (Ekonomiska och monetära unionen) som är ett EU samarbete för en gemensam penningpolitik, centralbank och valuta ställdes mot Estland som skulle gynnas av ett medlemskap vilket ställde kraven på att utveckla landets ekonomi och bankväsende vilket Weber och Taube (1999:3-7) argumenterar för att EU:s krav stärkte Estlands liberala ekonomiska reformer som gynnade en demokratisering med privatiseringar som skapade en koppling och inflytande (leverage, linkage) med företag och aktörer från demokratiska stater. På detta sätt sprids det demokratiska värden och handelskontakter med västerländska demokratiska stater som främjar nya värderingar och normer. Vilket även Diamond hänvisar till i sin teori att fredliga påtryckningar sker vid handelsutbyte där aktörer kopplas till varandra och byter erfarenheter där inflytande och kopplingar spelar en markant roll för båda parterna med viljan att bli accepterad och respekterad vilket väger in i ett lands vilja att förändras och införliva demokratiska processer för att stärka de ekonomiska banden och slutligen blir respekterad som en trygg jämlik handelspartner (Diamond 2008:111–112).

Den tredje externa faktorn i Diamonds demokratiseringsteori är sanktioner och hot om bistånd vilket hänger ihop med den fjärde externa faktorn som Diamond döpt till demokrati genom assistans. Analysen visar att när det gällde sanktioner och hot om bistånd krävdes inga raka sanktioner gentemot Estland eftersom landet

blev självständigt under lugna former snarare genom en kupp eller revolution som drabbade civilbefolkningen i ett direkt led. Däremot påvisas att biståndsfaktorn var en viktig pelare där EU spelade en roll som en viktig aktör med metoden morot och piska för att stärka Estlands demokratisering. Genom att EU ställde krav på en förändring och fördjupning av demokratiska inslag och stöttade detta genom bistånd med hållhaken att dra tillbaka biståndet om utvecklingen inte visade sig gå framåt. Eftersom Estland snabbt efter självständigheten ville röra sig närmre väst och var mottagliga av bistånden och med kraven från EU ansågs landet vara "klassens bästa elev" menar Andespok och Kasekamp (2012: 117–118, 124–125) där transparensen, effektiviteten, minoriteters rättigheter stärktes och demokratin började konsolideras. Att ta emot bistånd ställer krav på mottagandelandet vilket stärker demokratiska värden och ideal. När Estland tog emot bistånden från EU men även NATO visade omvärlden att dem ville styra och leda Estland i en demokratisk riktning samtidigt som landet själva var mottagliga för utvecklingen och hjälpen de blev erbjudna. Biståndet från EU präglades främst av ett direkt stöd för att stärka demokratin genom att förändra politiska reformer från det gamla sovjetiska styrelsesättet och en centraliserad marknad till en fri marknad och en modernisering och europeisering av institutionerna men även genom ett stort ekonomisk bidrag till lokala civilsamhälleorganisationer (NGO:s) som ska främja ett öppet demokratiskt samhälle och EU:s tidiga bistånd efter Estlands självständighet innebar att landet fick både expertis och ekonomiskt bistånd för att fördjupa och konsolidera demokratin (Spurga 2006: 95-98). Bistånden från EU i Estlands förberedelse till att bli ett kandidatland och senare medlemsland menar Spurga var helt avgörande för landets fortsatta utveckling och väg att vandra, genom att närma sig EU förändrades hela statsapparaten för att just anpassas till ett medlemskap och där spelade bistånden och EU:s program för främjande för demokrati en avgörande roll i implementeringen och mellan 1993-2000 mottog civilsamhället och dess organisationer i Estland över 3 miljoner euro från EU:s biståndspott och Spurga argumenterar att EU som aktör var helt avgörande genom de främjande demokratiska insatserna för Estlands konsolidering utav demokratin (Ibid: 102-106, 111-112). Vidare visar analysen att Estland genom EU integrationen och biståndsmottagande influerades av EU:s egna utrikespolitiska biståndsafton och själva började agera som biståndsland, Estlands regering ville visa att man var på god väg mot EU och började själva stärka landets utrikes och biståndspolitik, med detta agerande ville dem själva sätta sig en gynnsam bild och approach gentemot EU:s medlemsländer genom att stärka både biståndsuppgifter i både bi och multilaterala åtaganden (Andespok och Kasekamp (2012: 118-122).

Diamonds fjärde faktor demokrati genom assistans hänger ihop med biståndsmekanismen. I Estlands fall har det i analysen påvisats tydligt att EU var den främsta aktören men det går även att se att stormakten USA var involverade och därtill Världsbanken för att assistera och fördjupa demokratin på Baltikum och Estland, på lägre nivå följde intresseorganisationer utvecklingen i Estland genom både data och rapporter till beslutsfattarna och där demokratiassistansens och biståndsmekanismernas kraft bidrog i stor utsträckning till en stabilare ekonomi, högre utbildningsnivå och ett tryggare samhällsliv för civilbefolkningen (King och Mcnabb: 28-29, 36-41). USA genom sitt program USAID har sedan kalla krigets

start varit den enskilt största nationen att bidra med demokratiassistans till länder i transitionsfaser genom att stödja länder och så även i Östeuropa efter Sovjetunionens fall och bidrog ekonomiskt för att stärka demokrati, ekonomi och mänskliga rättigheter och snarare än att demokratiassistansen har bidragit till en påbörjan av en demokratisering fyller demokratiassistansens roll att fördjupa och utveckla den redan pågående demokratiseringen i Estland (Freytag och Heckelman 2012: 650-655).

Diamonds sista externa faktor som bidrar till ett lands demokratisering är demokrati genom tvång vilket syftar till ett agerande och intervention gentemot ett land för att införa eller återupprätta ett demokratiskt statskick. Denna faktor har genom historien använts för att avsätta en diktator som styrt sitt land med järnhand, eller att återupprätta demokrati i ett land efter ett krig. Denna faktor går därför inte att applicera gentemot fallstudielandet Estland då landet bröt sig ur Sovjetunionen och med sin självständighet utvecklades till en demokratisk stat och ingen intervention krävdes för att landet skulle påbörja sin demokratisering.

5.3 Diskussion och resultat av analys

Genom att använda Larry Diamonds demokratiseringsteori med dess faktorer gentemot fallstudielandet Estland har uppsatsen kunnat analysera de interna och externa faktorerna och i vilken grad dem bidrog till transition mot demokratisering och vidare konsolidera demokratin i landet. Vid analysen av de interna förklaringsfaktorerna som driver till en demokratisering visade det sig att alla faktorer Diamond presenterar i sin teori gick att finna och var av betydelse för Estlands demokratisering. Den *auktoritära splittringen* påvisades bland makteliten där ena sidan ville bestå som en del av Sovjetunionen och den andra strävade efter självständighet, när maktbalansen förändras bland eliten medförs en splittring som försvagar det pågående styret gentemot en förändring och Estland kom senare att rösta för självständighet. Med splittringen kom förändringen som ledde till referendum om självständighet och därefter skulle en ny konstitution skrivas. Den nya konstitutionen bidrog till att stärka dem demokratiska inslagen med en spridning av maktkoncentrationen där både en president och premiärminister skulle inkluderas. Vid uppförandet av konstitutioner deltog flera partier i utformandet av konstitutionen vilket också fördjupade och stärkte konstitutionens legitimitet och med tre parlamentsval på bara sju år, 1992, 1993 och 1999 med en smidig överlämning av makten var beviset på att demokratin nu var konsoliderad. Den auktoritära splittringen spelade en viktig roll i att bryta sig ur Sovjetunionen och samtidigt visa sig vara villiga att tävla om makten i Estland på samma demokratiska villkor och spelregler. Den *auktoritära förändringen* i Estland visade sig i att främst har följt raka direktiv från Moskva till att bli självständiga och etablerat en egen statsapparat med demokratiska inslag där institutioner, offentlig förvaltning och ekonomin gick från en planekonomi till marknadsekonomin som bidrog till en ekonomisk liberalisering med privat ägandeskap och reformer för att stimulera

ekonomin. Flertalet politiska reformer av liberala karaktärer kom att stärka och fördjupa demokratin i det nya landet och modernisering av institutioner med västerländsk inspiration för att stärka och komma loss från det sovjetiska sättet stärkte Estlands demokratisering. Ihop med en urbanisering och omfattande ekonomiska reformer blev privatekonomin och livskvaliteten bättre för invånarna och utbildningsgraden ökade, på högre nivå etablerades handelsavtal med länder från väst och den auktoritära förändringen förde med sig att Estland ny blickade mot västvärlden för att knyta kontakter, influenser och partnerskap vilket även kom att visa sig senare i och med EU-närmandet 1995 till att bli ett kandidatland till den Europeiska unionen. *De fria värderingarna* innebar en stor betydelse för Estlands demokratisering och fördjupande av självständigheten, flertalet NGO:s kom att inrätta sig i landet efter självständigheten för att stärka civilsamhällets frågor och samtidigt stärktes mediernas roll där yttrande och pressfriheten stärkte demokratiseringen i landet. Flera nya mediebolag kom att grundas och med de nya medieformerna fanns ingen statlig inblandning och censur tillskillnad från tiden i Sovjetunionen. Media blev en stark granskare av makten och de fria värderingarna med ord, press och tryckfriheten ihop med möjligheten att organisera sig kom att spela en viktig roll för civilsamhället att mobilisera sig och fördjupade landet i en demokratisk riktning. *Framväxten av det civila samhället* stärkte och fördjupade demokratiseringen genom att NGO:s mobiliserade människor av samma åsikter, det fria civila samhället kunde organisera sig utan statlig inblandning och civilsamhällets utveckling stärkte människors fri och rättigheter. Organisationer etablerades för att stärka mänskliga och kvinnors rättigheter, politiska rättigheter och fackföreningar. Civila samhällets organisering ihop med att flera internationella organisationer startade upp paraplyorganisationer i landet medförde att internationella demokratiska influenser fick fäste i landet. Med en organisering kan samhället agera och arbeta gentemot en förändring i en fråga som de värnar om utan att staten kan blanda sig i och det visade sig att organiseringen även stärkte det politiska deltagandet och politiska frågor i allmänhet vilket i sig är främjar demokratin och demokratiska värderingar. De interna faktorerna som analyserades mot Estland visade att dem spelade en roll i att påbörja en demokratisering i landet efter självständigheten från Sovjetunionen och att faktorerna bidrog till att landet snarare vände sig gentemot demokratiska inslag och ideal med en kontakt mot västvärlden snarare än att blicka österut för influenser. Estland förändrade sig gentemot det nya och blickade västerut och de interna demokratiseringsfaktorerna kom att spela en roll i att sätta grunden och bana väg för en demokratisering. De interna faktorerna bidrog till uppstarten och början till demokratiseringen och lade grunden för att Estland skulle fortsätta utvecklas i en demokratisk riktning, de externa faktorerna går att uppfattas som en katalysator i demokratiseringsprocessen och var på det sättet bidragande i demokratiseringen.

Vid analysen av de externa förklaringsfaktorerna i Larry Diamonds teori som driver till en demokratisering visade det sig att fyra av fem faktorer gick att finna och att de var av betydelse för Estlands demokratisering men att de externa faktorerna i sig spelade en mindre roll än de interna faktorerna för demokratiseringen men att de snarare var viktiga för fördjupandet och konsolideringen av demokratin. När de interna faktorerna kom att påverka till en

start och utveckling i Estlands demokratisering var de externa faktorerna i stället viktiga för att bibehålla och fördjupa och stärka den pågående demokratiseringen så att demokratin senare kunde konsolideras och förbli intakt.

Diffusion och demonstrationseffekten även kallat snöbollseffekten spelade en roll i Estlands demokratisering där landet blev influerade av den geografiska omgivningen, där först Litauen deklarerade självständighet från Sovjetunionen vilket påvisade ett mod och ingav ett hopp om att kan Litauen så kan även Estland. Trots att Litauen hade varit en del av Sovjetunionen reste landet sig för självständighet trots farhågor om militärt våld och rädslan om att självständigheten skulle slås ned lyckades landet, detta ingav hopp till de geografiska grannarna och både Estland och Lettland kom att influeras och sedan gå samma väg. Demonstrationseffekterna, protesterna, resningen och mobiliseringen influerades från den geografiska omgivningen och kommunistpartierna försvagades med en stor anledning av att nya partier uppkom som mobiliserade människor från hela Baltikum gentemot en förändring. *Fredliga påtryckningar* utifrån var en bidragande faktor till att fördjupa och ytterligare stärka Estlands nya demokrati, i och med att landet ville närma sig ett EU-medlemskap och senare blev ett kandidatland ställdes höga krav och fredliga påtryckningar av den Europeiska unionen för att stärka landets demokrati för att en dag vara kompatibel att gå med i unionen. Påtryckningarna från EU krävde att Estland skulle stärka demokratin genom politiska liberala reformer som skulle stärka rättsstatsprincipen, mänskliga fri och rättigheter. På den ekonomiska sidan krävdes ekonomiska liberala reformer som skulle stärka privatiseringen vilket i sin tur stärkte handelskontakter med omvärlden, främst väst. Kopplingen och kontakterna mellan aktörerna på handelsnivå stärkte inte bara ekonomin utan även de västerländska idealen som kom att bidra till att fördjupa demokratiseringen i Estland. *Sanktioner och hot om bistånd* är faktorn som hänger ihop med *demokrati genom assistans* vilket betyder att extern hjälp utifrån möjliggör ett stärkande av demokratin. Estland fick inga sanktioner emot sig utan snarare bistånd som kom ihop med krav om att de skulle dras tillbaka om landet visade sig gå i en auktoritär riktning. EU kom att spela en avgörande roll i biståndsprocessen där organisationen ställde krav på förändring och utveckling av statsapparaten och dess institutioner i utbyte mot biståndspengar och eftersom Estland ville närma sig väst efter självständigheten gick utvecklingen fort framåt och EU som aktör visade sig vara avgörande i Estlands konsolidering av demokratin och landet mottog över 3 miljoner euro mellan 1993-2000 där pengarna kom att spela en viktig roll för landet som kandidatland och för att senare bli ett medlemsland i EU. Men även USA stöttade Estland och flera andra länder i Östeuropa efter Sovjetunionens fall genom programmet USAID för att fördjupa demokrati och mänskliga rättigheter. Larry Diamonds sista externa faktor är *demokrati genom tvång* som inte applicerades gentemot Estland eftersom denna faktor syftar till att avsätta en ledare som styr sitt land med en järnhand där målet med faktorn är att frigöra befolkningen genom intervention.

Analysen har visat att demokratiseringen går att förklaras genom den tydliga inverkan av faktorerna där de interna demokratiseringsfaktorerna spelade en större roll i att påbörja Estlands demokratisering, förändringen inifrån gjorde att landet vände sig emot det gamla styrelsesättet de följde från Sovjetunionen och istället

direkt efter självständigheten vände sig gentemot västerländska demokratiska ideal medans de externa demokratiseringsfaktorerna var av betydelse för att stärka och fördjupa den redan pågående demokratiseringen där hjälp utifrån tryckte på demokratins utveckling och på så sätt konsoliderades demokratin i landet utan bakslag till ett auktoritärt styre. Vidare går det inte att utesluta en diskussion om Larry Diamonds teori, som alltid när en väljer att använda en teori faller en annan teori bort ihop med dess infallsvinklar, perspektiv, faktorer som kommer ihop med teorin. Det tydliga ramverket i Diamonds teori är en styrka med utpräglade faktorer och indikationer vilket möjliggör ett tydligt analysverktyg, kanske hade uppsatsen fått en annan prägel med andra eller fler faktorer och indikationer vid användandet av en annan teori eller av en blandning. Det går att argumentera för att Diamonds teori och tankesätt kan tolkas och ses utifrån som ett västerländskt, amerikanskt perspektiv. Alla länder kan inte ställa de kraven som USA kan som världsledare, länderna har heller inte alltid den kapacitet att förändra sig, det är svårare och kräver mer än från supermaktens perspektiv och synfält. Diamonds definition av demokrati skiljer sig ifrån andra länders definition av demokrati. Det må vara ett begrepp som världen säger sig förstå, men innebörden och tyngden av ordet skiljer sig markant.

6 Slutsats

Denna uppsats syftade till att undersöka Estlands demokratisering efter landets självständighet och hur övergången har sett ut ihop med vilka faktorer och processer som var avgörande för landets utveckling till den konsoliderade demokratin de är idag. Efter Sovjetunionens fall bildades flera nya stater som med tiden visade sig utvecklats sig åt olika statsskick trots att dem geografiskt ligger nära varandra och att dem en gång i tiden var en del av samma union. När de baltiska staterna vid självständigheten stärkte de demokratiska inslagen i samhället blev stater som Belarus, Kazakstan och Uzbekistan auktoritära utan demokratiska inslag i samhället. Samtidigt som senare forskning har visat att allt fler länder faller åt ett autokratiskt styrelseskick syftade uppsatsen till att i stället djupgående undersöka ett land som lyckats demokratisera och konsolidera sin demokrati trots att landet inte varit självständigt i mer än 30 år. För att studera Estlands demokratisering använde sig uppsatsen av den kvalitativa metoden innehållsanalys ihop med en teorikonsumerande design genom en fallstudie för att besvara frågeställningen:

Vilka interna och externa faktorer var av betydelse för Estlands övergång och demokratisering till en konsoliderad demokrati efter Sovjetunionens fall?

Den teorikonsumerande designen som applicerades gentemot fallstudielandet genomfördes med hjälp av Larry Diamonds demokratiseringsteori. Genom att använda Diamonds teori/design som det teoretiska ramverket möjliggjordes en djupgående analys av Estlands demokratisering. Faktorerna som undersöktes gentemot Estland delades in interna och externa förklaringsfaktorer och analysens resultat visade att de interna faktorerna: *auktoritär splittring, auktoritär förändring, fria värderingar* spelade en starkare roll i stärkandet av demokratiseringen och var av avgörande roll för att leda Estland i en demokratisk riktning efter självständigheten 1992. De interna faktorerna går att jämföras som katalysatorer till den demokratiska utvecklingen efter Estlands självständighet, där faktorerna visade sig spegla hela samhällsskiktet med en förändring vid maktens toppskikt med b.la. politiska reformer likväl på gräsrotsnivå med ett öppnare samhällsliv som drev landet i demokratisk riktning. De externa faktorerna: *Diffusion och demonstrationseffekter, fredliga påtryckningar, sanktioner och hot om bistånd, demokrati genom assistans, demokrati genom tvång* visade sig fylla en funktion i demokratiseringen men att dessa faktorer snarare var av karaktär att stärka demokratin som redan hade etablerats utav de interna faktorerna. De externa faktorernas bidragande i Estlands utveckling syftade snarare till att fördjupa och konsolidera den existerande demokratin som hade etablerats i landet. De externa faktorerna påvisade i analysen hur viktigt det globala samfundet är i stödandet av ett lands utveckling för att stärka demokratin snarare än att åter falla bakåt i ett

auktoritärt styrelseskick. Estlands demokratisering har genom uppsatsen visat att både de interna och externa faktorerna var av betydelse för landets demokratisering och att blandningen är av yttersta betydelse för att inte bara demokratiseras utan att konsolidera demokratin för att bibehålla den robust. Uppsatsen har visat att det som förklarar Estlands demokratisering och att de tydligaste avgörande faktorerna som bidrog till en demokratisering var de fyra interna förklaringsfaktorerna och främst diffusion och demonstrationseffekter, demokrati genom assistans, fredliga påtryckningar utav de externa faktorerna som också diskuterades i slutdelen av analysen (se 5.3). Analysen och resultatet har påvisat att de interna faktorernas påverkan på Estlands utveckling främst skedde genom att landet självt inifrån utvecklade en demokrati, där en vilja inifrån var drivande i förändringarna medan de externa faktorerna bidrog till att hjälpa Estland att stärka och fördjupa landets demokrati.

Vidare har Diamonds teori som uppsatsen använt sig av visat sig bidra med en lämplighet att studera djupgående på ett fallstudieland där tydliga faktorer möjliggör en djupgående analys, där analysen och resultatet har påvisat att det är främst de interna faktorerna i Estlands fall som drev till en demokratisering och att de externa stärkte och fördjupade demokratin. Uppsatsen lämnar med sig en fråga för framtida forskning där eventuellt enbart de interna faktorerna i Estlands demokratisering hade kunnat jämföras och appliceras med ett annat land som varit en del utav Sovjetunionen och applicera de interna faktorerna gentemot det landet för att se hur det skiljde sig ifrån Estlands fall, dvs en jämförande studie. En jämförande studie mellan till exempel ett demokratiskt land och ett auktoritärt land som både var del av Sovjetunionen och hur de interna förklaringsfaktorerna skiljde sig efter ländernas självständigheter och vilken inverkan det fick på det framtida styrelseskicket.

När det gäller Estland har landet sedan självständigheten från Sovjetunionen 1992 påvisat en stark demokratisk utveckling där medlemskapet i den Europeiska unionen få ses som det ultimata beviset på att landet hade konsoliderat demokratin. De senaste decennierna efter den stora demokratiska utvecklingen på 1990-talet har det internationella samfundet sett stora förändringar där framsteg har bytts ut mot tillbakagång där allt fler länder blivit auktoritära och där demokratin stegvis har monterats ner. Därför är det viktigt att inte enbart studera länder som faller bakåt i en auktoritär riktning utan att även studera länder som lyckats bibehålla demokratin konsoliderad och solid för att inhämta kunskap, därav studien av Estland.

7 Referenslista

Andrespok Evelin och Kasekamp Ilmar Andres (2012) Development Cooperation of the Baltic States: A Comparison of the Trajectories of Three New Donor Countries. *Perspectives on European Politics and Society Vol 13, Nr 1*.

<https://doi.org/10.1080/15705854.2011.649166>

Balcytiené Auksė och Lauk Epp (2005) *Media Transformations: The Post-transition Lessons in Lithuania and Estonia*.

Bergström Göran och Boréus Kristina (2012) *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Studentlitteratur

Brown Archie (2001) Ten Years after the Soviet Breakup: From Democratization to Guided Democracy. *Journal of Democracy Vol 12, Nr 4*.

<https://doi.org/10.1353/jod.2001.0063>

Catt Helen (1999) *Democracy in Practice*. London; New York, Routledge, 1ed.

Cichowski Rachael (2000) Western Dreams, Eastern Realities: Support for the European Union in Central and Eastern Europe. *Comparative Political Studies Vol 33, Nr 10*. <https://doi.org/10.1177/0010414000033010001>

Coulby David (1997) Language and Citizenship in Latvia, Lithuania and Estonia: education and the brink of warfare *European Journal of Intercultural Studies* <https://doi.org/10.1080/0952391970080201>

Dahl Robert (1989) *Democracy and Its Critics*. Yale University Press

Davis Lynn (1999) Comparing Definitions of Democracy in Education. *A Journal of Competitive and International Education 29:2*

<https://doi.org/10.1080/0305792990290203>

Denk Thomas och Silander Daniel (2007) *Att studera demokratisering: fenomen, förlopp, förutsättningar och framtid*. Santérus Förlag

Diamond Larry (2009) *The Spirit of Democracy: The Struggle to Build Free Societies Throughout the World*. St. Martin's Griffin

Diamond Larry (2002) Elections Without Democracy: Thinking about Hybrid Regimes. *Journal of Democracy Vol 13, Nr 2*.

<https://doi.org/10.1353/jod.2002.0025>

Diamond Larry och Plattner F Marc (2016) *Authoritarianism Goes Global*. John Hopkins University Press

Duvold, Kjertil och Berglund Sten (2013) Democracy between Ethnos and Demos: Territorial identification and Political Support in the Baltic States. *East European Politics and Societies and Cultures* Vo. 28 Nr. 2

<https://doi-org.proxy.lnu.se/10.1177/0888325413511851>

Ekman Joakim, Jonas Linde, Thomas Sedelius (2014) *Demokratiseringsprocesser Nya perspektiv och utmaningar*. Studentlitteratur AB

Esaiasson Peter, Giljam Mikael, Oscarsson Henrik, Towns Ann och Wägerud Lena (2017) *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Wolters Kluwer

Fish M. Steven (1999) Postcommunist Subversion: Social Science and Democratization in East Europe and Eurasia. *Slavic Review* Vol 58 Nr. 4. <https://doi.org/10.2307/2697199>

Freedomhouse – (2021) *Freedom in the World 2021*, Estonia (2021)

Freedomhouse – (2020) *Freedom in the World 2020*. Estonia (2020)

Freedomhouse – (2021) *Countries and Territories*. Democracy Scores (2021)

Freedomhouse – (2021) *Countries and Territories*. Global Freedom Scores (2021)

Freytag Andreas och Heckelman C. Jac (2012) Has Assistance from USAID been Successful for Democratization? Evidence from the Transition Economies of Eastern Europe and Eurasia. *Journal of institutional and Theoretical Economics (JITE)* Vol 168, Nr 4.

George L. Alexander och Andrew Bennett (2005) *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*. MIT Press

Gorginpaveh Arvin (2019) *Demokratisering I Nordamerika: En jämförande demokratiseringsstudie av Egypten och Tunisien*. Linnaeus University, student paper.

Grofman Bernard, Mikkil Ewald och Taagepera Rein (1999) "Electoral systems change in Estonia, 1989-1993. *Journal of Baltic Studies* <https://doi.org/10.1080/01629779900000081>

Hopf Ted (2002) Making the Future Inevitable: Legitimizing, Naturalizing and Stabilizing. The Transition in Estonia, Ukraine and Uzbekistan *European Journal of International Relations Vol 8*.

<https://doi-org.proxy.lnu.se/10.1177/1354066102008003004>

Horn. M Denise (2008) Setting the Agenda: US and Nordic gender policies the Estonian transition to democracy. *International Feminist Journal of Politics Vol 10 Nr1*. <https://doi.org/10.1080/14616740701747675>

Ishiyama T. John (1997) *Transitional Electoral Systems in Post-Communist Eastern Europe*. Political Science Quartely Nr 1. <https://doi.org/10.2307/2658164>

Karvonen Lauri (1997) *Demokratisering*. Studentlitteratur

Khavenson Tatiana och Carnoy Martin (2016) The unintended and intended academic consequences of educational reforms: the cases of Post-Soviet Estonia, Latvia and Russia. *Oxford Review of Education*

<https://doi.org/10.1080/03054985.2016.1157063>

King J. Gundar och McNabb E. David (2015) *Nation-Building in the Baltic States: Transforming Governance, Social Welfare, and Security in Northern Europe*. CRC Press, Taylor & Francis Group.

Kivirahk Juhan, Rosimannus Rain och Pajumaa Indrek (1993) The Premises for democracy: A study of political values in post-independent Estonia. *Journal of Baltic Studies Vol 24, Nr 2*. <http://www.jstor.org/stable/43211800>

Lagerspetz Miiko (2001) Consolidation as hegemonization: The case of Estonia. *Journal of Baltic Studies Nr 34*. <https://doi.org/10.1080/01629770100000171>

Lagerspetz Mikko, Rikmann Erle och Ruutsoo Rein (2002) The Structure and Resources of NGOs in Estonia. *International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations Vol 13, Nr 1*. <https://doi.org/10.1023/A:1014710229970>

Lauk Epp (2008) Freedom for the media? Issues of journalism ethics in Estonia. *Informacijos Mokslai Nr. 4*

Lee Kendall Metcalf (1998) The evolution of presidential power in Estonia 1920-1992. *Journal of Baltic states Nr 29*. <https://doi.org/10.1080/01629779800000171>

Levy S. Jack (2008) Case Studies: Types Designs, and Logics of Inference. *Conflict Management & Peace Science Vol. 25*
<https://doi.org/10.1080/07388940701860318>

Lewis G. Paul (1997) Theories of democratization and patterns of regime change in Eastern Europe. *The Journal of Communist Studies and Transition Politics*, Vol 13 Nr. 1 <https://doi.org/10.1080/13523279708415329>

Lieven Anatol (1993) The Baltic Revolution. Estonia, Latvia, Lithuania and the Path to Independence. *Yale University Press, New Haven and London*.

Linz J. Juan och Stepan Alfred (1996) *Problems of democratic transition and consolidation: Southern Europe, South America, And Post-Communist Europe*. John Hopkins University Press

Lipset Seymour Martin (1959) Some Social Requisites of Democracy: Economic development and Political Legitimacy. *The American Political Science Review* Nr. 53. <https://doi.org/10.2307/1951731>

Liivik Ero (2011) *Referendum in the Estonian Constitution: Historical and Comparative Constitutional Aspects*. Juridica International

Lowndes Viven, Marsh David och Stoker Gerry (2018) *Theory and Methods in Political Science*. Red Globe press

Mazo Eugene D. (2005) What Causes Democracy? Center on Democracy, Development and the Rule of Law working papers Nr 38 <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2779819>

Marples R. David (2011) Revisiting the collapse of the USSR Canadian Slavonic Papers Vol 53. <https://doi.org/10.1080/00085006.2011.11092684>

Mikkel Evald och Pridham Geoffrey (2004) Clinching the 'Return to Europe': The Referendums on EU Accession in Estonia and Latvia. *West European Politics* Nr 27 <https://doi.org/10.1080/0140238042000249958>

Maroa Ahmed (2018) Is Kurdistan heading toward democracy? A Case Study of Democratization process in Iraqi Kurdistan. Linnaeus University, student paper.

Muhhina Kristina (2015) Governing Transition: The Discursive Construction of Public Administration in Post-Cold War Estonia. *Administration & Society* <https://doi.org/10.1177/0095399715581036>

Przeworski Adam (1986) i O'Donnell Guillermo, Schmitter C Philippe och Whitehead Laurence. *Transitions from Authoritarian Rule: Comparative Perspectives*. The John Hopkins University Press.

Putnam D. Robert (1993) What makes democracy work. *National Civic Review*. <https://doi.org/10.1002/ncr.4100820204>

Raik Kristi (2004) EU Accession of Central and Eastern European Countries: Democracy and integration as Conflicting Logics. *East European Politics and Societies* 2004 Nr 18 <https://doi.org/10.1177/0888325404269719>

Rose Gideon (2000) Democracy Promotion and American Foreign Policy: A review Essay. *International Security* Vol 25, Nr 3. The MIT Press.

Rustow A. Dankwart (1970) Transitions to Democracy: Toward a Dynamic Model. *Comparative Politics* 1970 Vol. 2 Nr 3. <https://doi.org/10.2307/421307>

Saar Ellu och Roosalu Triin i Huisman Jeroen, Smolentseva Anna och Froumin Isak (2018) 25 Years of Transformations of Higher Education Systems in Post-Soviet Countries. *Palgrave Studies in Global Higher Education*.
https://doi.org/10.1007/978-3-319-52980-6_6

Schumpeter A Joseph (1994) *Capitalism, Socialism and Democracy*. Routledge

Spurga Saulius (2007) Evaluation of the impact of European integration on civil society of the Baltic States. *Lithuanian foreign policy review* Vol. 17

Steen Anton (2000) Ethnic relations, elites and democracy in the Baltic States. *The Journal of Communist Studies and Transition Politics*. Vol 15, Nr 4.
<https://doi.org/10.1080/13523270008415449>

Raik Kristi (2002) Bureaucratization or Strengthening of the Political?: Estonian Institutions and Integration into the European Union. *Cooperation and Conflict* Vol 37, Nr 2. <https://doi.org/10.1353/jod.2001.0063>

Rose Gideon (2000) Democracy Promotion and American Foreign Policy: A Review Essay. *International Security* Vol 25, Nr 3. The MIT Press.

Taagepera Rein (1994) Estonia's constitutional assembly 1991-1992. *Journal of Baltic Studies* 25 Nr. 3

Tammaru Tiit, Kulu Hill och Kask Inga (2004) Urbanization, Suburbanization and Counterurbanization in Estonia. *Eurasian Geography and Economics* Nr 43.
<https://doi.org/10.2747/1538-7216.45.3.212>

Tammaru Tiit (2001) Urbanization in Estonia in the 1990s: Soviet legacy and the Logic of Transition. *Post-Soviet Geography and Economics* Nr. 42
<https://doi.org/10.1080/10889388.2001.10641184>

Tomusk Voldemar (2001) Higher education reform in Estonia: a legal perspective *Open Society Institute, Higher Education Policy*
[https://doi.org/10.1016/S0952-8733\(01\)00014-9](https://doi.org/10.1016/S0952-8733(01)00014-9)

Vihalemm Peeter (2006) Media Use in Estonia. *Nordicom Review Nr. 27*
<https://doi.org/10.1515/nor-2017-0216>

Viks Külli och Randma-Liiv Tina (2005) Facing the challenges of eu accession:
development of coordination structures in Estonia
International Journal of Organization Theory and Behavior. Vol 8 Nr 1.
<https://doi.org/10.1108/IJOTB-08-01-2005-B003>

Vinkel Priit, Pilving Mihkel, Koitmäe Arne och Heinsalu Alo (2012) Elections in
Estonia 1992-2012. *National Electoral Committee Tallinn 2016.*

Woog Adam (2015) *The Baltic States: Then and Now*. Referent Point Press

Weber René och Taube Günter (1999) On the Fast Track to EU Accession:
Macroeconomic Effects and Policy Challenges for Estonia. *IMF Working Papers*
1999. <https://doi.org/10.5089/9781451857382.001.A001>